

گولبشیرینک

له فهتواکانسی زانای پایه بهرز

الشیخ محمد بن صالح العثیمین

()

کۆکردنه وه وه رگی رانی
م / صلاح الدین عبدالکریم

www.r-rast.com

www.ba8.org

ناوه پوك

لا په ره	بابه ت
۳	ناوه پوك
۷	پيشه كى وه رگير
۱۵	حوكمى ته به پوك كردن به گورو سوراندنه وه به دهوريدا :
۱۷	حوكمى سويند خواردن به جگه له خواى گه وره :
۱۹	حوكمى سويند خواردن به جگه له خواى گه وره :
۲۴	حوكمى سهردانى كردنى گورى پياو چاكان :
۳۱	حوكمى قورنان خویندن له سهر گور :
۳۲	حوكمى ته وه سول كردن به پيغه مبه ر (:
۳۶	حوكمى دواكه وتن له كاتى ديارى كراوى كار كردن :
۳۸	كوبوونه وه له مائى مردوو به مبه به ستى سهر خوشى كردن :
۳۹	دهف ليدان له زه ماوه ندا :
۴۲	حوكمى شهروال دريژى بو پياوان :
۴۶	تيكه ل كردنى نويزه سوننه ته كان به يه ك نيه ت :
۴۸	نه خوشى گواستنه وه :
۴۹	به سته ره وه كانى بيدعه :

- ٤٩ جه ج وبارزگانی کردن پیکه وه:
- ٥٠ سوجهی سه هو:
- ٥٠ ناداد په روهری له نیوان مندالدا:
- ٥٢ پیروزیایی کردن له کافران به بونهی چه ژنه کانیانه وه:
- ٥٥ حوکمی کرداره خو کوژی یه کان:
- ٥٧ حوکمی خو ته قاننده وه له ناو کافراندا:
- ٥٩ حوکمی سه لام کردن له بیدعه چی:
- ٦٠ حوکمی سه لام کردن له کافر:
- ٦٣ دهست پیکردنی ته وقه کردن:
- ٦٤ هیشتنه وهی وینه له مائه وه:
- ٦٥ گیرانه وهی نوکته و قسه ی هه ئبه ستراو:
- ٦٦ ده رکردنی غوسل به بی دهست نویژ هه لگرتن:
- ٦٧ سه ره نجامی ئافره تی باوهر دار له به هه شتدا
ئه گهر پیش شوکردنی بمریت:
- ٦٩ شیردانی ئافره ت به مندائی جگه له خوی به پیائه:
- ٦٩ ئاموزگاری کردنی خه ئکی به شیوازیکی به رده وام له سه رگور:
- ٧١ سرینه وهی چاکه کان:

- ٧٢ جەج كەردنى ئافرەت بە بئى مەحرەم :
- ٧٣ جەج كەردن لە جىياتى نەخۆش :
- ٧٤ سىواك كەردن لەكاتى بەرۆژوو بووندا :
- ٧٥ كەردنى ھەندىك لە رۆژو بەتال كەرەوھەكان بە نەزانى :
- ٧٥ قەزا نەكەردنەوھى رۆژوو بۆ ماوھى سى سال :
- ٧٦ بە رۆژوو نەبوون بە ھۆى سەفەر كەردن بە فرۆكە :
- ٧٧ ماوھى خەتم كەردنى قورئان :
- ٧٨ ئاشكرا كەردنى بەرۆژوو نەبوون لەسەفەردا :
- ٧٨ بەكارھىنانى جەبى راگرتنى خويىنى
بئى نوئىزى (جەيز) بۆ پىيوستى :
- ٧٩ رۆژوو شكەندنى رىيوار لەسەفەردا :
- ٨٠ لەبەر كەردنى جل و بەرگىك كە وئىنەى تىيدا بىت :
- ٨١ فىكە ئىدان و چە پلە ئىدان :
- ٨٢ لە پئى كەردنى پانتۆل بۆ ئافرەتان :
- ٨٣ بىرىنى قىزى ئافرەت تا ناو شانى بۆجوانى ،
وبەكارھىنانى نامىرەكانى جوانكارى بۆ مىرد :
- ٨٤ پاك بوونەوھى ئافرەت لەبئى نوئىزى (الحيض) وبەرۆژوو بوونى :
- ٨٥ پاك بوونەوھى ئافرەتى زەيستان (النساء) پىش چلەى :

- ۸۶ بىيىنى خويىنى بىنويىڭى رۇڭىك ونەمانى بۇ رۇڭى داھاتوو:
- ۸۶ حوكمى فرۇشتى نەئقى نالتون بۇ پىياوان:
- ۸۷ فرۇشتى نالتون بە پارە نايىت تا ھەموو پارەكە وەرنەگرىت:
- ۸۸ حوكمى فرۇشتى نەو نالتونەى كە رەسم و وىنەى تىدايە:
- ۸۹ دەرچونى ئافرەت بۇ بازار بە بى مەحرەم:
- ۹۱ سەرچاوەكان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پيشه کي وه رکيڙ

(:)

(:).

(- :)

:

له پاشاندا: يه کيک له تايبه تمه نديتی يه کانی ئايینی پيروزی ئيسلام نه و يه که هموو شتيک موسلمانان پيوستيان بيټ له ژيانی دين و دونياياندا بويان روون کراوه ته وه تييدا، وه خوی گه وره پيغه مبهري (نه برده وه بۆ لای خوئی تا هموو دینه که ی پي ته واو کرد: ﴿ [:] ﴾.

واته: نه مړو من دینه که م بۆ ته واو کردن، وه به خششی خوّم ته واو رژاند به سه رتاندا، و رازی بووم که ئيسلام ئايینی ئيوه بيټ. وه پيغه مبهري (ده فهرميټ: ﴿ (١) ﴾.

واته: به جيتانم هيشتووه له سه ر دين و ريگايه کی سپی، که شهوی وه کو روژی روناکه، بويه هيچ که سيک لی لانا دات و گومرا نابيټ مه گه ر که سيکی به هيلاک چوو. وه ده فهرميټ: ﴿ (٢) ﴾.

واته: هيچ شتيک نه ماوه که له به هه شت نزيکتان بکاته وه وله ئاگری دوزه خ دورتان بکاته وه ئيللا پيتان و تراوه و بوټان روون کراوه ته وه.

- (:) .

- (/ :) .

وه (خوای ئی رازی بیت) ده فه رمیّت:

﴿^(۳) .

واته: هیچ بالنده یهك له ئاسماندا باله كانی ئەم دیوو ئەو دیو نه کردوو ه ئیلا پیغه مبهری خوا) (زانیاری یهکی تیدا بۆمان باس کردوو ه .

وه سه لمانی فارسی (خوای ئی رازی بیت) کاتیك كه جوله كه یهك پرسیری لی ده كات و

ده لیّت: ئیوه ده لئین پیغه مبه ره كه مان) (هه موو شتیکی فیّر کردووین

ته نانه ت شیوازی چوونه سه ر ئاویش؟ ئەویش له وه لامدا ده فه رمیّت:

﴿^(۴) .

واته: به لی، قه ده غه ی ئەوه ی لی کردووین كه روو له قبیله بکهین له کاتی سه رئاودا،

یاخود به دهستی راست خو مان پاك بکهینه وه، یاخود به كه متر له سی به رد خو مان

پاك بکهینه وه، یاخود به پاشه پۆی ئاژه ل وئیسقان خو مان پاك بکهینه وه .

كه واته: له م ئایه ت و فه رموودانه وه بۆمان ده ركه وت كه هه موو شتیك له ئایینی

پیروزی ئیسلامدا به جوانی روون كراوه ته وه، وه ئەگه ره كه سیك له هه ر شتیکی

دینه كه یدا ئالۆزی و نادیا ری یه کی هه بوو، یاخود گرفت و كیشه یه کی هه بوو، یاخود

توشی گو مان و دوودلی یهك بوو ئەوا خوای گه و ره پینمونی کردووین كه بگه رپینه وه

- (/ : / :) - .

بۆلای زانایان، چونکه ئهوان میراتگری پیغه مبه رانن، وه پیغه مبه رانیش دینارو دره میان به جی نه هیشتوو، به لکو زانست وزانیاریان به جی هیشتوو.

وه تاکو زانایان له ناو خه لکیدا بمینن ئهوا خه لکی هیچ کیشه و گرفتییکیان نابیت له دینه که یاندا ئه گهر بگه رینه وه بۆلای زانایان، به لام گرفت و کیشه ئه و کاته دهست پی دهکات و سه ره هل ده دات که زانایان له ناو خه لکیدا نه مینن و کۆچی دوایی بکه ن، یا خود خه لکی نه گه رینه وه بۆلایان له کیشه و گومان و پرسیاره کانیا نندا، به لکو بگه رینه وه بۆلای که سانیکي نه زانی خۆبه زانا که فهتوا بو خه لکی بدن و خویان و خه لکیش گومرا بکه ن و له ریگای راستیان ده ربکه ن، وله بابته تی گه وره ی وا فهتوا ده دن که سه ره نجامی ئوممه تی ئیسلامی پیوه په یوه سته، وه به هوی فهتواکانیا نه وه موسلمانان توشی گیزاوو کاره ساتی وا ده که ن که ئه نجامه که ی سوپاس کراو نابیت، پیغه مبه ر) (ده فه رمیت:

﴿^۵﴾.

واته: خوی گه وره زانست هه لئاگریت و ناهیلایت به وه ی که له سینگی خه لکیدا ده ری بکات، به لکو زانست هه لده گریت و ناهیلایت به نه هیشتن و بردنه وه ی زانایان، هه تا وای لی دیت زانا نامینیت، ئه و کاته خه لکی سه رانیکی نه زان و نه فام بو خویان داده نین و پرسیاریان لی ده که ن ئه وانیش به بی زانیاری وه لامی خه لکی ده ده نه وه و فهتوایان بو ده دن و خۆیشیان و خه لکیش گومرا ده که ن.

له کاتیکدا که زانایانی پیشینه چاکه کانی ئەم ئوممه ته زۆر خۆیان ده پاراست و خۆیان دوور ده گرت له فهتوا دان، تا ئەگەر له ناو کۆمه لیکیاندا پرسیار له یه کیکیان بکرایا وه لآمی نادایه وه و ئاراسته ی ئەوه ی ته نیشته ده کرد، ئەویش به هه مان شیوه تا پرسیاره که ده گه رایه وه بۆ یه که م که س.

وه کاتیک خه لکی شام چل پرسیاریان لی گیر ده بیته و وه لآمی نازانن به یه کیکیدا ده نییرن بۆ مه دینه بۆ لای ئیمامی مالیک، ئەویش له چل پرسیاره که ته نها وه لآمی چواری ده داته وه و بۆ سی وشه شه که ی تری ده لئیت نازانم، کابرایش که له شامه وه هاتوو ده لئیت: ئیستا که من چوومه وه چی به خه لکی شام بلیم ئەوان چاوه پروانی وه لآمن؟! ئیمامی مالیکیش زۆر به خو به که م زانینه وه ده فه رمیته: پێیان بلی ووتی: نازانم .

(٦)

چونکه ئیمامی مالیک ده یزانی که

واته: ئەویش هه ر له زانیارییه که مروّف شتیکی نه زانی وه لآم نه داته وه و بلئیت: خوای گه وره باشته ده زانئیت.

له گه ل ئەوه ی که ئیمامی مالیک و پیشه وایانی تری پیشینه چاکه کان زانا بوونه و کۆشش که ر بوونه ئەگه ر فه توایان بدایا و هه له یشیان بکردایه تا وانبار نابوون و ئەجر پاداشتیکیان هه بووه له سه ر کۆشش کردنه که یان، به لآم به هۆی له خواترسان و خۆپاریزی یانه وه، خۆیان گرتۆته وه له و شتانه ی که نه یان زانیوو، به لآم له ناو خه لکانی ئەم سه رده مه هه یه هیه چ زانستیکی شه رعی وای نه خویندوو

که به هویه وه شاره زایی یه کی باش په یدا بکات له دین تا بتوانیت فهتوا بدات به لام جوره ها فهتوا ددات وسنوری خوی گوره ده به زینیت وهیچ کات لی نابیستیت بو ته نها جاریکیش بیت که پرسپاریکی ناراسته کرا بلیت نازانم، به لکو توچ جوره پرسپاریک ده که یت ئه و وه لام دداته وه، وه جوره ها شتیان حالل کردوه به هوی نه زانی وه و او ناره زووه کانی خویان وخه لکی، تا خه لکی پییان نه لیت توندو تیژ ولییان رازی بن، به لام له بیریان کردوه یاخود له بیری خویان بردوته وه که:

(۷)

واته: هه رکه سیك خوی گوره له خوی رازی بکات به تورپه بوونی خه لکی ئه و خوی گوره یش لی رازی ده بیت وخه لکیشی لی رازی ده کات، وه هه رکه سیك خه لکی رازی بکات به تورپه بوونی خوی گوره ئه و خوی گوره یشی لی تورپه ده بیت وخه لکیشی لی تورپه ده کات.

هه روه ها ره زامه ندی خه لکی مه به ستيکه هه رگيز به ده ست نایات، چونکه تا کومه لیک له خوت رازی ده که یت کومه لیکي ترت لی دهره نجیت، وه کو ئیمامی شافیعی (ره حمه تی خوی لی بیت) ده فه رمیت: ()، به لام رازی کردنی خوی گوره ئاسانه ومروّف ده توانیت ئه و ریگایانه بگریته به رکه به هویه وه ره زامه ندی خوی گوره به ده ست دیت، هه رچه نده ئه گه ر که سیك ئه و ریگایانه بگریته به ر و به جوانی ده ست بگریته به دینه که یه وه و په یوه ست بیت به قورئان

وسوننه ته وه به تېگه يشتنى پېشینه چا که کان ئه و تومته بار ده کریت به وهی که توند وتیژه و دین ئاسانه و پيوست به توندو تیژی ناکات!! ئه مه وشه یه کی حقه به لام مه به ست پیی به تاله، مه به ست پیی ئه وه یه که خه لکی حه زیان له چی بو وه چی مؤدیل وداب ونه ریتیکى روزه لاتی ورؤژئاوایی هاته ناو موسلمانانه وه حه لال بکریت به ناوی دین ئاسانی یه وه، ئه وه تا جوره هاشت حه لال کراوه له بهر ره زامه ندی خه لکی تا کار گه یشتوته ئه وه یه که ته وقه کردنی ژن و پیاوی بیگانه پیکه وه، وشو کردنی ئافره تی موسلمان به گاورو جوله که، وده رخستنی سهر وقژ و ملی ئافره تان بو پیاوی بیگانه، وپیش نویژی کردن ووتار خویندنی هه یینی له لایه ن ئافره تانه وه بو پیاوان، و..... فه توای حه لال بوونیان بو دراوه وخه لکانیکیش هه ن که جی به جی یان ده که ن. وه بو دورکه و تنه وه ی موسلمانان له م سهره نه زان ونه فامانه و گه رانه وه یان بو لای زانایانی خواویست و باوه ر پی کراو به زانست وخو پاریزی یان، وه وه کو جی به جی کردنیک بو فه رمانی خوی گه وره که ده فه رمیت:

﴿ [:] ﴾.

هه ستام به کو کردنه وه ی ئه م فه توایانه ی زانای خواویست و پايه بهرز شیخ)
(ره حمه تی خوی لی بیت) که تیکرای زانایانی ئه م سهرده مه شایه تی یان داوه
بو زانیاری وزانستی سو دبه خش وخو پاریزی و بانگه واز کردنی بو دینی خوی
گه وره، که هه ر له ته مه نی مندالی یه وه تا وه کو کوچی دوا یی کردوه له ناو زانایاندا
ژیانی به سهر بردووه .

وہ ئىشى من لەم پەرتوكەدا برىتى بووہ لە: كۆكردنەوہى فەتواكان لە چەند پەرتوكيەك كە لە پەراويز وكۆتايى پەرتوكەكەدا ئاماژەيان بۆ كراوہ، ھەرۈھەدا دانانى ناونيشان بۆ ھەندىك لە فەتواكان كە ناونيشانيان بۆ دانانرا بوو، وە تەخريج كوردنى ئەو فەرموودانەى كە تەخريج نەكرا بوون، لەگەل ۋەرگىرانى فەتواكان، داواكارم لە خواى گەورە كە بە ھۆى ئەم فەتوا شەرعىيانەوہ سود بە موسلمانان بگەيەنيت، وە ئەم كارەو سەرچەم كارەكانى ترمان تەنھا لەبەررەزامەندى خواى گەورە بىت، وە بىكاتە توپشوى قيامەتمان،

وہرگىر

دووشەممە بەروارى ۲۷ى رجب ۱۴۲۷ك

بەرامبەر ۲۱/۸/۲۰۰۶ز

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين
ومن تبعهم بإحسان الى يوم الدين، وبعد:

حوکمی ته به پروک کردن به گورو سوراندنه وه به دهوریدا:

پ ۱ حوکمی ته به پروک کردن به گورو سوراندنه وه به دهوریدا چی به به مه به سستی

جی به جی کردنی پیوستی به کان، یاخود خو نزيك کردن وه لییان؟

و ته به پروک کردن به گور حه رامه و جوریکه له هاوبه ش برپاردان بو خوی گه وره،
چونکه جیگیر کردنی کاریگری شتیکی تیدایه که خوی گه وره هیچ به لگه به کی
له سه نه نارده ته خواره وه، هه روه ها هم ته به پروک کردن له کارو پیشه ی پیشینه
چاکه کان نه بووه، که له م پوه وه ده بیته بیدعیش، وه نه گه ر نه و که سه ی
باوه ری وا بیت که مردوی ناو گور کاریگری هه یه، یاخود توانای هه یه له سه ر
لابردنی زیان، یاخود هینانی سود هم هاوبه ش دانانی گه وره یه نه گه ر بو هینانی
سود یاخود لابردنی زیان لی بیارپیتته وه.

هه روه ها نه گه ر په رستنی بو مردوی ناو گوره که نه نجام دا وه کو رکوع و کپنوش
ونازه ل سه ربپین بو خو نزيك کردن وه لی و به گه وره زانینی نه مه یه به هه مان

شپوه هاوبه ش دانانی گه وره یه، خوی گه وره ده فه رمیت: ﴿

﴿ [:] .

واته: هرکه سيک له گه ل خوی گه وره دا له خوی به کی تر بپاړيته وه ئه وا هيچ به لگه يه کی نی یه له و کاره يدا (ياخود ئيشه که ی ئه و نابيته به لگه بؤ هيچ که سيکی تر)، وه حساب وليپرسينه وه ی ته نها له لای خوی گه وره يه و خوی گه وره ئی ده پرسیتته وه، وه خوی گه وره کافران سه رفراز وسه رکه وتوو ناکات.

وه ده فه رمیت: ﴿

﴿ [:] .

واته: هرکه سيک به ئومیدی گه يشتنه به خوی گه وره به روويه کی سپی یه وه، ئه وا با کرده وه ی چاک ئه نجام بدات (واته: کرده وه کانی له سه ر سوننه ت بیت وبيدعه نه کات)، وه هيچ که سيک نه کات به هاوبه ش بؤ خوی گه وره له په رستندا (واته: نيته تی پاک بیت له کرده وه کانيدا و ته نها مه به ستي په زامه ندی خوی گه وره بیت و بؤ رپا بازی نه بیت).

وه هاوبه ش بپرا دهری گه وره کافره و به نه مری وه ميشه یی له ئاگری دوزه خدا ده مينیتته وه وبه هشی ئی حه رامه، وه کو خوی گه وره ده فه رمیت: ﴿

﴿ [:] .

واته: هرکه سيک هاوبه ش بؤ خوی گه وره بپرا بدات ئه وا خوی گه وره به هشتی له سه ر حه رام و قه ده غه ده کات، وه شوینی ئه و ئاگری دوزه خه، وه سته مکاران

(ھاوبه ش برپاردهران) هېچ پشتيوان ويارمه تي دهرېكيان ني په كه له ټاگري دوزخ
رزگاريان بكات^(۸).

حوکمی سویند خواردن به جگه له خوی گه وره:

پ ۲) حوکمی سویند خواردن چی په به جگه له خوی گه وره؟ وه کو که سیك كه
بلیت: به پیغه مبه، به ژیان، به شه رهم، به م رزقه، وهاوشیوهی ئه مانه، وه کاتیک
به ره لستی لی بکه یین له وه لامدا ده لیت: ئه مه شتیکه زور به ئاسانی وهرمان
گرتووه له سه ری راهاتوین.

و) ئه گه سویند خوره که باوه ری وا بیټ که سویند پی خوراوه که له پله و پایه دا
وه کو خوی گه وره یه، ئه وا ھاوبه ش برپاردانی گه وره یه و پی دی ده بیټ به ھاوبه ش
برپارده ری گه وره، وه ئه گه ر باوه ری وانه بیټ و به گه وره زانینی سویند پی
خوراوه که له دلیدا وای لی کرد بیټ که سویندی پی بخوات به بی ئه وه ی باوه ری وا
بیټ که له پله و پایه دا وه کو خوی گه وره یه ئه مایان ھاوبه ش برپاردانی بچوکه و
پی دی ده بیټ به ھاوبه ش برپارده ری بچوک، چونکه پیغه مبه ر ()
ده فهرمیټ: ﴿﴾^(۹).

- (-)

- (:)

واته: هه رکه سیك سویند بخوات به جگه له خوای گه وره ئه وا به جه خت له سه ر
 كراوی یه وه كوفری كردووه، یا خود هاوبه شی بو خوای گه وره بریارداوه .
 وه پیویسته به ره لستی بكریت له هه ر كه سیك كه ته به پوك ده كات به گۆر، یا خود
 سویند ده خوات به جگه له خوای گه وره، وه ده بیت بویان پوون بكریتته وه كه ئه م
 كارانه ی له سزای خوای گه وره رزگاری ناكه ن.

وه كه ده لیت: ئه مه شتیكه زۆر به ئاسانی وه رمان گرتووه وله سه ری راهاتوین،
 ئه م گومانه گومانی ئه و هاوبه ش بریارده رانه یه كه پیغه مبه رانیان به درۆ
 ده خسته وه و ده یان ووت:

• [:] •

واته: ئیمه باوك و باپیرانی خو مان له سه ر جو ره په رستنیک بینیه، وه ئیمه
 شوینی شوینه واری ئه وان ده كه وین، پیغه مبه ریش (پیانی فه رموو:

• [:] •

واته: ئایا ئه و دینه ی كه من بو تانم هی ناوه له لایه ن خوای گه وره وه هیدایه ت
 ده رترو ری نمونی كه ر تر نی یه له وه ی كه له باوك ویا پیرانتانه وه بو تان به جی ماوه ؟
 ئه وانیش له وه لاما و تیان: ئه وه ی كه تو هی ناوته و تو ی پی نیر دراوی ئیمه پی ی
 كـاـفـرو بـیـ بـاـوه رین و به ره لـسـتی ده كـهـین .
 خوای گه وره یش ده فه رمیت:

واته: ئیمه تۆله ی به درۆخستن هوه ی پیغه مبه ر (وشوین نه که وتنی
 و لاسایی کردنه هوه ی کویرانه ی باوک و باپیرانیانمان لی سهندن، ده ی ته ماشا بکه و
 بزانه سه ره نجامی به درۆخه ره وانی پیغه مبه ر) (چۆن بوو.
 وه حه لال نی یه بو هیچ که سیک به لگه بو به تاله که ی بهینیتته وه به وه ی که باوک
 و باپیرانی له سه ری دیوه وله وان ه وه بو ی ماوه ته وه، یا خود داب ونه ریتی ئه و وایه،
 وهاوشیوه ی ئه مانه، وه ئه گه ر ئه م شتانه بکات به به لگه ئه وا به لگه کانی لای خوای
 گه وره پوچه ل ویی بنه مایه وهیچ سو دی پی ناگه یه نی ت، وه ئه و که سانه ی که
 توشی ئه م شته بوونه پیویسته تۆبه بکه ن و بگه رینه وه بو لای خوای گه وره
 وشوینی حه ق بکه ون له هه ر کوئی یه ک بوو، وه له هه ر که سیکه وه بوو، وه له هه ر
 کاتی کدا بوو، وه داب ونه ریتی نه ته وه وگه له که یان یا خود لۆمه ی که سه
 نه زانه کانیا ن وایان لی نه کات که حه ق وه رنه گرن، چونکه مرۆقی باوه رداری
 راسته قینه ئه وه یه که لۆمه ی لۆمه که ران و به ربه سته کان نایگه رینیتته وه له دینی
 خوا.

خوای گه وره هه موو لایه ک سه رکه وتوو بکات بو هه موو شتی ک که ره زامه ندی خو ی
 تیدا بی ت، وه بمانپاریزیت له هه موو شتی ک که توره بوون و سزای خو ی تیدا بی ت^(۱).

حوکمی سویند خواردن به جگه له خوای گه وره:

پ ۳) حوکمی سویند خواردن چی یه به جگه له خوای گه وره؟ له گه لّ ئه وهی که پیغه مبه ر لیوهی گپدر او ته و که فهرموویه تی: ^(۱۱).

واته: سویند بیّت به باوکی سه رفراز بوو ئه گه ر پاست بکات.

و) سویند خواردن به جگه له خوای گه وره، وه کو که سیّک بلّیت: به ژیانته، یاخود به ژیانم، یاخود سویند بیّت به سه رۆک، یاخود به گه ل، هه موو ئه مانه حه رامه، به لکو له هاوبه ش برپاردانن، چونکه ئه م جوّره به گه وره زانینه دروست نی یه بۆ جگه له خوای گه وره، وه هه رکه سیّک جگه له خوای گه وره به گه وره بزانیّت که ته نها بۆ خوای گه وره بگونجیّت ئه وه هاوبه ش برپاردانه.

به لام له بهر ئه وهی سویند خوّر باوه ری وان یه که گه وره یی سویند پیّ خوراو وه کو گه وره یی خوای گه وره وایه، ئه مه نابیّت به هاوبه ش برپاردانی گه وره، به لکو هاوبه ش برپاردانی بچوکه، بۆیه هه ر که سیّک سویندی خوارد به جگه له خوای گه وره ئه وا هاوبه شی بۆ خوای گه ور داناو ه هاوبه ش دانانیکی بچوک.

پیغه مبه ر ده فه رمیّت:

 ^(۱۲).

واته: سویند به باوک و باپیرانتان مه خوّن، وه هه رکه سیّک ویستی سویند بخوات ئه وا با به خوای گه وره سویند بخوات، یاخود بیّ دهنگ بیّت و سویند نه خوات.

 ^(۱۳).

وه ده فه رمیّت:

- () : / / () .

- () : / () .

- () : () .

واته: هه رکه سیک سویند بخوات به جگه له خوای گه وره ئه وا به جهخت له سه ر
 کراوی یه وه کوفری کردووه، یاخود هاوبه شی بو خوای گه وره بریارداوه.
 بویه سویند مه خو به جگه له خوای گه وره ئه گه ر سویند پی خوراوه که هه ر
 که سیک بوو، ته نانه ت ئه گه ر پیغه مبه ریش بوو ﴿﴾ یاخود جبریل بوو،
 یاخود له وان پله و پایه ی نزمتر بوو، له پیغه مبه ران یاخود فریشته کان یاخود له
 مروّقه کان، یاخود له خوار پیغه مبه رانه وه، سویند مه خو به هیچ که س و شتیک
 جگه له خوای گه وره.

به لام فه رموده که ی پیغه مبه ر () که ده فه رمیّت: ﴿﴾
 ده رباره ی ئه م وشه یه () واته: سویند به باوکی، فه رموده ناسان بوچونیان
 جیاوازه، هه یانه به ره لستی لی کردووه ووتویه تی به سه حیچی له پیغه مبه ره وه
 () نه هاتووه، به گویره ی ئه م بوچونه هیچ ئالۆزی یه که له م بابه ته دا نی یه،
 چونکه تو کاتیک باسی شتیک ده که یت و وه لامی ده ده یته وه ده بیّت ئه و شته
 بوونی هه بیّت، وه ئه گه ر بوونی نه بوو ئه وا به رگری پی ناکریّت وئاوری لی
 نادریته وه.

وه ئه گه ر بلین ئه م وشه یه () جیگیره، ئه وا وه لامه که ی به م شیوه یه یه:
 ئه م وشه یه ئالۆزو نادیاره () ه، سویند خواردن به جگه له خوای گه وره
 ئاشکرایه ()، واته: () () مان هه یه، وه ریگای زانا دامه زراوه کان
 له زانیاریدا وایه که واز له () بهینن و () وه ریگرن وکاری پی بکه ن،
 خوای گه وره ده فه رمیّت: ﴿﴾

❖ [:] .

واته: خوی گوره ئه و خویه یه که ئه و قورئانه ی دابه زاندو ته سهرت ئه ی محمد () له قورئاندا هندی که له ئایه ته کان ی () ن، واته: (یه که راقه کردنیان هیه، وه ماناکه یان دیاره و ناشکرایه، وه بواری گۆپینی ماناو لادان و شارندنه وه دوو دل ی تیدا نی یه)، که ئه م ئایه تانه بنچینه ی قورئانن و پشتیان پی دهبه ستریت، وئو ئایه تانه ی پیچه وانه یان بی ت ده گه پیرینه وه بو ئه م ئایه تانه، وه هندی که ئایه تی تری قورئان () ن، واته: (زیاتر له یه که راقه کردنیان هیه، وه بواری گۆپینی ماناو لادان و شارندنه وه یان هیه)، فه رمانمان پی کراوه به باوه رهینان به ئایه تی (متشابه) و ئیش کردن به ئایه تی () به لام ئه وانه ی لادان له حه ق له دل یاندا یه شوینی ئایه تی متشابه ده که ون، وه گومان بو باوه رداران دروست ده که ن و ده یکه ن به به لگه بو ئه و بیدعه یه ی که خویان له سهرین که مه به ستیان ئه وه یه خه لکی تووشی فیتنه بکه ن له دینه که یانداو دل یان تی که بدن، وه مه به ستیان راقه کردنی تی به و شیوه یه ی که خویان ده یانه وی ت و بگونجی ت له گه ل ریگه خراپه که یاندا له کاتی که دا هیچ که سی که له راقه کردنه که ی نازانی ت ته نها خوی گوره نه بی ت، وه ئه وانه ی که دامه زراون له زانستدا ده ل یان باوه رمان پی ی هیه هه مووی له لایه نی په روه ردگارمانه وه یه .

وه که ده ل یان () ه، مانای وایه ئه گه ریکی زوری هیه، له وانه یه ئه مه پیش قه ده غه کردنی بی ت، وه له وانه یه تاییه ت بی ت به پیغه مبه ره وه () له بهر

دووری هاوبه ش بریاردان له حهقی ئه ودا، وه له وانه یه ئه مه له و شتانه بیټ
 که به سهر زماندا هاتبیټ به بی مه به ست، وه له بهر ئه وه ی ئه م ئه گه رانه هه موو هه ن
 له سهر ئه م وشه یه () ئه گه ر صحیح بیټ له پیغه مبه ره وه () ئه وا
 پیویسته له سهر مان (محکم) ه که وه ربگرین وکاری پی بکه ین که بریتی یه له
 قه ده غه کردنی سویند خواردن به جگه له خوای گه وره .
 به لام له وانه یه هه ندیک له خه لکی بلین: سویند خواردن به جگه له خوای گه وره
 دیته سهر زمانی و قورسه له سهر ی که وازی لی بینیت، وه لامی ئه مه چی یه ؟
 ده لاین: ئه مه ناکریته به لگه به لکو کوششی نه فسی خوت بکه له سهر واز هینان و
 ده رچون لی .

وه له یادمه جاریکیان به ره لستیم له پیاویک کرد که بلیت: به پیغه مبه ر)
 (، ئه ویش ده رباره ی شتیک قسه ی له گه لمداد ده کرد ووتی: به پیغه مبه ر)
 (ناگه ریمه وه سهر ی .

ئه م ووتنه ی له سهر ئه و بنچینه یه بوو که دووپاتی بکاته وه که ناگه ریته وه سهر
 سویند خواردن به پیغه مبه ر) (، به لام هاته سهر زمانی، ده لاین هه ولّ بده
 ئه وه نده ی له توانادا هه یه ئه م وشه یه له سهر زمانت بسپره وه، چونکه هاوبه ش
 بریاردانه، وه هاوبه ش بریاردانیش ترسناکی یه که ی زور گه وریه هه رچه نده ئه گه ر
 بچوکیش بیټ، تا شیخ (رحمته ی خوای لی بیټ) ده فه رمیت: (هاوبه ش
 بریاردان خوای گه وره لی خوش نابیت ئه گه ر بچوکیش بیټ).

وه ابن مسعود (خوای لی رازی بیټ) ده فه رمیت:

() (١٤).

واته: ئەگەر سویند بخۆم به خوای گه وره به درۆ لام خوښ تره له وهی که سویند بخۆم به جگه له خوای گه وره به پاستی.

شیخ (رحمتهی خوای لی بیت) ده فه رمییت: (چونکه تاوانی هاوبه ش بریاردان گه وره تره له تاوانی گه وره) (١٥).

حوکمی سهردانی کردنی گۆری پیاو چاکان:

پ٤ حوکمی سهردانی کردنی گۆری پیاو چاکان چی یه به مه به سستی داوا کردنی له ش ساغی لییان؟

و سهردانی کردنی گۆری خه لکی به گشتی بییت، یا خود گۆری که سانیک که وا ده زانریت پیاو چاک بوونه، بو ئه وهی داوای فریا که وتن و یارمه تی و ئاسانکاری باری ژیانیان لی بکریت، ئە مه هاوبه ش بریاردانی گه وره یه وخواه نه که ی له ئایینی ئیسلام ده رده کات، خوای گه وره ده فه رمییت: ﴿ [:] .

ئە م ئایه ته پیرۆزه ئه وه ده گه یه نیت که هه رکه سیك له گه ل خوای گه وره دا له خوایه کی تر بیارپیته وه، ئە وا له م کاره یدا هیچ به لگه یه کی نی یه، به لکو به لگه یه له سه رگیلی ونه فامی وگومرایی، هه روه ها هه ره شه ی تیدا یه بو هه موو که سیك که

- (: /) .

- (: -) .

له گه ل خواى گه وردها له خوايه كى تر بپارپته وه كه ده فه رميٽ: ﴿﴾
 ﴿﴾، هه روه ها سوده ئه وهى تيدايه كه ئه و كه سهى كه له جگه له خواى گه وره
 ده پارپته وه به م پارانه وه يه هه رگيز سه ركه وتوو وسه رفران نابيٽ، وه سوده
 ئه وه يشى تيدايه كه ئه و كه سه كافره، چونكه خواى گه وره ده فه رميٽ:

﴿﴾ . ﴿﴾

وه پارانه وه له جگه له خواى گه وره گيلى ونه فامى وگومراييه، چونكه خواى
 گه وره ده فه رميٽ: ﴿﴾ [:] .

واته: كى هه يه له دين وريگا وبه رنامهى ئيبراهيم) (لابتات مه گهر
 كه سانئىكى خوگيل ونه زان ونه فام كردوو.

وه ده فه رميٽ: ﴿﴾

﴿﴾ [:] .

واته: كى گومراته له و كه سهى كه له جگه له خواى گه وره ده پارپته وه له
 كه سانئىك كه تا روژى قيامت ناتوان وه لاميان بده نه وه، وه ئه وان بى ئاگان له
 پارانه وهى ئه م خه لكه نه زان وگومرايه له وان.

وه سه رسوپه يته ر ئه وه يه كه ئه م كه سه نه زانانه بچنه سه ر گوږى ئه و مردووانه
 كه ده زانن ئه مانه ته نها لاشه يه كى رزيوى بى گيانن ناتوانن خويان رزگار بكن له و
 حاله ي كه تييدان چ جاي ئه وهى كه جگه له خويان رزگار بكن، ئه وانيش داوايان
 لى ده كهن كه له سه غلته تى وناخوشى رزگاريان بكن، وداواى لابردينى
 ناخوشى يه كانيان لى ده كهن.

ئەگەر مړوڤ بېروانېته حالې ئەو کەسانه ئەوا زۆر سەرسام دەبیت، وه ئەگەر ئەو کەسانه بگهړینه وه سەر خۆیان و بېر بکه نه وه ئەوا گیلې ونه زانې خۆیان بۆ دەر ده که وئ، که ئەوان له گومراییه کی ئاشکرادان، داواکارین له خوای گه وره که تیکرای موسلمانان چاو پوښنا بکات له دینه کهیدا، وه پینمونیان بکات بۆ حەق، وه دامه زراویان بکات له سەری.

وه من به و جوړه کەسانه ده لیم: پارانه وه یه کی سودبه خش بپارینه وه که وا په نا بهرن بۆ خوای گه وره، چونکه هەر ئەو وه لامي ليقه وماوان ده داته وه کاتیک که لای ده پارینه وه، وه هەر ئەو دهر دو به لآو ناخوښیان له سەر لاده بات، وه مولکی هه موو شتیك هەر به دهستی ئەوه، وه هەر ئەوه که به پیغه مبه ره که ی () ده فه رمیت: ﴿

﴾ [:] .

واته: ئەى محمد () ئەگەر به نده کانی من پرسىارى منيان لیت کرد ئەوا من لیانه وه نزيكم (به زانیاری و بیستن و بینین وتواناو ده سلات و ویست)، وه وه لامي دوعاو پارانه وه ی ئەو کەسانه ده ده مه وه که لیم ده پارینه وه (یا خود داوای چیان کردوو بۆیان جی به جی ده کات، یا خود له قیامه تدا پاداشتیان ده داته وه، یا خود له دونیادا بایی پارانه وه که یان به لآو ناخوښیان له سەر لاده بات)، به لام به و مهرجه ی که ئەوانیش وه لامي بانگه وازی من بده نه وه و باوه پرم پی بهینن به لکو ده چنه سەر ریگای راست.

وه با ئەو کەسانه خۆیان تاقی بکه نه وه کاتیک که پروو ده که نه خوای گه وره و به راستی و دلسوژی په نای بۆ ده بن، یا خود به پیوستی و ئومییدی وه لامدانه وه،

تا بویان دهرکه ویت که هیچ که سیک سویدیان پی ناگه یه نیت ته نها خوی گه وره نه بیت.

وه نه گهر بلین: جاری وا هه یه نه و که سانه دوعا ده کهن له خاوه نی نه و گورانه ی که وا گومان ده بن پیاو چاکن، پاشان به قه زاو قه دهری خوی گه وره داواکاری یه کانیاں بو جی به جی ده بیت، نایا نیمه هه لویستمان چون بیت سه بارهت به م پروداوه؟

وه لام: هه لویستی نیمه نه وه یه که نیمه ده زانین و دلنیا این که نه وه ی بو نه وان پرووی داوه له خاوه نی گوره کانه وه نی یه، وه به هوی پارانه وه نه وان وه له گوره کان نی یه، چونکه خوی گه وره ده فه رمیت: ❖

❖ [:] .

واته: کی گومرپاته له و که سه ی که له جگه له خوی گه وره ده پارپته وه له که سانیک که تا روژی قیامهت ناتوانن وه لامیان بده نه وه، وه نه وان بی ناگان له پارانه وه نه م خه لکه نه زان وگومرایانه له وان.

وه خاوه نی نه و گورانه ناتوانن نه سویدیان پی بگه یه نن، وه نه زیانیشیان له سه ر لادن، وه کو خوی گه وره ده فه رمیت: ❖

❖ [- :] .

واته: نه وان ه ی که جگه له خوی گه وره خه لکی لییان ده پارپته وه توانای دروست کردنی هیچ شتیکیان نی یه، به لکو خویان دروست کراون، وه نیستا نه وان مردون

وزیندوو نین، وه خویشیان ههست ناکهن که خوای گه وره چ کاتیك زیندوو یان دهکاته وه.

ئه م مردووانه ناتوانن هیچ شتیکیان بو بکهن به دهقی قورئان و سوننه ت و یه کدهنگی زانایانی موسلمانان، به لام ئه وهی که بویان جی به جی بووه له کاتی پارانه وه یان له مردووه کان تاقی کردنه وه یه که له خوای گه وره وه ئه وانی پی تاقی دهکاته وه، جاری وا هه یه خوای گه وره به ندهکانی تاقی دهکاته وه به وهی که هۆکارهکانی تاوان کردنیان بو ئاسان دهکات بو ئه وهی تاقی یان بکاته وه، ئایا نابینیت خوای گه وره به چی به نی ئیسراییلی تاقی کرده وه؟ کاتیك که راوکردنی ماسی لی حه رام کردن له رۆژی شه ممه دا، وه له و رۆژه دا ماسی یه کان گه لیک زور ده بوون وله زوریدا سه ر ئاو ده که وتن، به لام له رۆژانی تری جگه له شه ممه ماسی یان نابینی، ئه مان له م تاقی کردنه وه یه دا دهرنه چون و په نایان بو فیل کردنیك برد ئه ویش ئه وه بوو که له رۆژی ههینی تۆریان ده خسته ناو ئاوه که تا رۆژی شه ممه ماسی زۆریان بو بگریت، به لام له شه ممه دا دهریان نا کرد و ده ستیان لی نادا، له رۆژی یه که شه ممه دا ماسی یه کان یان دهرده کرد، خوای گه وره هیش پیی فه رموون: ﴿ [:] ﴾.

واته: ببن به مه یمونی بی پیزی زه لیل له سزای ئه و کاره نا هه مواره تاندا.

وه کو خوای گه وره ده فه رمیت:

[:]

واته: ئه‌ی محمد) (پرسیار له جوله کاکان بکه (وه‌کو یادکردنه وه‌یان به‌وه‌ی که به‌سه‌ر پی‌شینه‌کانی‌اندا پرویدا کاتیک که خوی گه‌وره کردیانی به مه‌یمن و به‌راز به هوی یاری کردنیان به دینه‌که‌ی وفیل کردنیان)، ده‌ریاره‌ی ئه‌و دی‌یه‌ی که به ته‌نیشته رویاره‌که‌وه بوو(دی‌ی ی ته‌نیشته) کاتیک سنوری خوی گه‌وره‌یان به‌زاند، به‌وه‌ی که له رۆژی شه‌مه‌دا راوی ماسیان ده‌کرد که‌قه‌ده‌غه کرابوو لی‌یان له و رۆژدا، وه خوی گه‌وره به‌وه تا‌قی کردنه‌وه که له رۆژی شه‌مه‌دا ماسی‌یه‌کان سه‌ر ئاو ده‌که‌وتن و دیارو ئاشکراو زور بوون، و به‌ئاسانی راو ده‌کران، به‌لام له رۆژه‌کانی تر‌دا که دروست بوو بویان راو بکه‌ن ماسی‌یه‌کان ناهاتن و توانای راو کردنیان نه‌بوو، خوی گه‌وره به‌م شی‌وه‌یه تا‌قی کردنه‌وه به‌هوی خراپه‌و تاوان و له‌ری‌ی ده‌رچونی خویان تا خوی گه‌وره بزانیته تا چ راده‌یه‌ک ئارام ده‌گرن.

ه‌روه‌ها ده‌فه‌رمیته: ❁

[: -] .

واته: به دل‌نیایی‌یه‌وه ئی‌وه به‌سه‌ره‌اتی ئه‌و که‌سانه‌تان زانی که له ئی‌وه (جوله‌که‌کان) سنوری خوی گه‌وره‌یان به‌زاند له رۆژی شه‌مه‌دا که فی‌لیان کرد(رۆژی هینی توریان ده‌خسته ناو ئاوه‌که و رۆژی یه‌ک شه‌مه‌ده‌ریان ده‌کرد، یاخود رۆژانی شه‌مه‌ جو‌گه‌یان لی‌ ده‌دا تا ماسی زور ده‌چونه ناوی‌یه‌وه، پاشان به‌ربه‌ستیان ده‌کردو له رۆژی یه‌ک شه‌مه‌ده‌ریان ده‌کرد).

خوای گه وره یش له سزای ئەم سه ریچی یه دا کردیانی به مه یمونی بی ریز و زه لیل،
وه ئەو دی یه ی کرد به په ندو عیبرهت بو دی یه کانی پیش وپاشی خوئی، وه تا
بییت به ئامۆژگاری بو له خوا ترسان و خۆپاریزان تا رۆژی قیامهت.

پاشان ئایا نابینیت خوای گه وره به چی هاوه لانی تاقی کرده وه کاتیك كه له
ئیحرامدا بوون؟ خوای گه وره فه رمویی: ﴿

﴾ [:] .

واته: ئەو باوه پداران خوای گه وره تاقی تان ده کاته وه به شتیك له راوکردن (که
له کاتی ئیحرامدا له حه رمدا لی قه ده غه کردن، هه روه کو چۆن له جوله که کانی
قه ده غه کرد له رۆژی شه ممه دا) له م کات وشوینه دا خوای گه وره تاقی یانی
کرده وه که راوکردنی بو ئاسان کردبوون به شیوه یه ک که ده یانتوانی به ده ست و
رهمه کانیان راو بکه ن ، به بی ئەوه ی که پیوستیان به تیر و راوانان و دواکه وتنیان
بییت، بو ئەوه ی خوای گه وره بزانییت کئی له ئیوه له نه ینیدا له خوای گه وره
ده ترسییت، هه روه کو چۆن له بهر چاو خه لکی لی ده ترسییت. (به لام هاوه لان وه کو
جوله که کان نه بوون و له م تاقی کردنه وه یه دا ده رچون و سنوری خوای گه وره یان
نه به زاند هه رچه نده زۆر پیوستیشیان بوو له بهر خۆپاریزی و له خوا ترسانیان.

مه به ست لی ره دا ئەوه یه ئەو هاوبه ش بریارده رانه ی که دوعا له و گۆرانه ده که ن،
پاشان به قه زاو قه ده ری خوای گه وره ئەوه ی داویان کردوو به یان جی به جی
ده بییت، ئەمه به بی گومان تاقی کردنه وه یه که له لایه ن خوای گه وره وه تاقی یان
ده کاته وه .

داواکارین له خوای گه وره حه قمان به حه ق نیشان بدات و شوینکه وتنیمان پی بیه خشیت، و به تالی شمان به به تال نیشان بدات و دورکه وتنه وه یمان پی بیه خشیت^(۱۶).

حوکمی قورئان خویندن له سه ر گور:

په **حوکمی قورئان خویندن چی یه له سه ر گور ئایا دروسته یان نا؟**

و **قورئان خویندن له سه ر گور دروست نی یه و بیدعه یه، وه پیغه مبهری خوا** (زانا ترین کهس بووه به شریعه تی خوا، وه زانا ترین کهس بووه به وهی که ووتویه تی، وه زاناترین و پاراو ترین کهس بووه له وهی دهری بریووه، وه له هه موو کهس ناموژگاری زیاتر کردووه له وهی که ویستووویه تی، ئه وه که

ده فه رمیت: ﴿ (۱۷)﴾.

واته: هه موو بیدعه یه ک گومرایی یه.

وه ئه م رسته گشتی یه کوگیره هیچ شتیکی لی جیا ناکریته وه وده رناکریت، وه هه موو بیدعه یه ک گومرایی یه به م ده قه (محکم) ه ره وانبیژه که ئه گه ر که سیك بیه ویت دریژه ی پی بدات و روونی بکاته وه ئه وا په رتووکیکی گه وره ی ده ویت، بویه قورئان خویندن له سه ر گور بیدعه یه وله سه رده می پیغه مبهری خوا دا (نه بووه، وه پیغه مبه ریش) (ئه م شته ی نه کردووه به سوونه ت نه به ووته ی، نه به کرده وهی نه به بیده نگ بوون و رازی بوونی، به لکو پینمونی

- (: -) .

- (: /) .

ئوممه ته که ی ده کرد بۆ ئەم شته ده یفه رموو بلین: ❀

❀ (١٨)

واته: سهلامی خوای گه وره تان لی بیته ئه ی خه لکانی باوه پداری ئەم گۆرستانه،
 ئیمهش پیتان ده گهین و دین بۆ لاتان، خوای گه وره په حم به
 رۆیشتوه کان و هاتوووه کانی ئیمه و ئیوهیش بکات، داواکاری پاریزراوین له خوای
 گه وره بۆ ئیمه و ئیوهیش، خوايه بی به شمان نه کهیت له پاداشتیان، وه له دواي
 ئەوانیش تا قیمان نه کهیته وه، وه له ئیمه و ئەوانیش خوش به (١٩).

حوکمی ته وه سول کردن به پیغه مبه ر) :

پ) حوکمی ته وه سول کردن چی یه به پیغه مبه ر) ؟

و) ته وه سول کردن به پیغه مبه ر) (چهند به شیکه :

یه که م: ته وه سول بکات به باوه پهیانی به پیغه مبه ر) ، ئەمه
 ته وه سولیکی دروسته وه کو ئەوهی بلیت: خوايه بۆخاتر باوه پهیانم به تۆ و
 پیغه مبه ره کهت () لیم خوش به، ئەمه ئاسایی یه و دروسته و هیچی تیدا
 نی یه، خوای گه وره له قورئاندا باسی ئەم جۆره ی کردوو که ده فه رمیت:

❀ [:] .

-) : () .

-) : (-) .

واتە: ئەى پەرودەردگارمان ئىمە گوى بىستى بانگە وازكارىك بووين بانگە وازى دەکرد بۆ باوەرھىنان بە تۆ (واتە: پىغەمبەر) ((ئىمەش باوەرمان ھىنا، خويە بۆخاترى ئەم باوەرھىنانەمان بە تۆ وپىغەمبەرەكەت) (له تاوانەكانمان خۆش بە و گوناھەكانمان بىسپرەوہ ولەگەل چاكەكاراندا بمانمىنە. چونكە باوەرھىنان بە پىغەمبەر) (وەسىلە و ھۆكارىكى شەرىىە بۆ لىخۆش بوونى خوى گەرە لە تاوانەكان وسپىنەوہى گوناھەكان، ئەو تەوہسولى كـردوہ بە ھۆكارىكى جىگىرى شەرىى. دووہم: تەوہسول كەردن يە پارانەوہى پىغەمبەر) (، واتە: پىغەمبەر) (دوعاى بۆ بكات و لە خوا بپارپىتەوہ بۆى، ئەمىش بە ھەمان شىوہ دروستە، بەلام ناگونجىت تەنھا لە ژيانى پىغەمبەردا) (نەبىت، بەلام پاش مردنى دروست نى، ھەرەكو چۆن ئىمامى عومەر (خوى لى پازى بىت) لە پاش وەفاتى پىغەمبەر) (لە بى بارانيدا تەوہسولى كەرد بە ئىمامى عباسى (خوى لى پازى بىت) مامى پىغەمبەر) (نەك بە پىغەمبەر) (چونكە كوچى دواى كەردبوو، وە فەرمووى:

﴿ ٢٠ ﴾ .

﴿

واتە: ئەى پەرودەردگار ئىمە پىش تر تەوہسولمان دەکرد بە پىغەمبەر) (له ژيانيدا تۆيش بارانت بۆ دەبارانين، وە ئىستا تەوہسول دەكەين بە مامى پىغەمبەرەكەمان) (تۆيش بارانمان بۆ بارىنە.

- () : / [] () .

وه فهرمانی ده کرد به ئیمامی عه باس (خوای لی پازی بیټ) که هه لسیټ و له خوا بیارپټه وه تا بارانیان بو بیارینیت.

بۆیه ته وه سول کردن له ژيانی پیغه مبهردا (به پارانه وه که ی دروسته و هیچ شتیکی تیدا نی یه .

سی یه م: ته وه سول کردن به خاتری پیغه مبهردا (ئیتر له ژياندا بیټ یا خود مرد بیټ جیاوازی نی یه و ته وه سولیکی بیدعی یه و دروست نی یه، چونکه خاتری پیغه مبهردا که س سودی لی نابینیت ته نها خوی نه بیټ، بۆیه دروست نی یه بو مرؤف بلیت: خوی به بو خاتری پیغه مبهردا که ت (لی م خوش به، یا خود فلانه شتم پی ببه خشه، چونکه وه سیله ده بیټ هوکار بیټ، وه وه سیله له (وسل) وه وه رگراوه به مانای گه یشتن به شتیک.

بۆیه ده بیټ وه سیله که بتگه یه نیت به شته که، وه نه گه ر نه تی گه یاند به شته که نه وا وه سیله یه کی بی سووده .

له سهر نه م بنچینه یه ده لئین: ته وه سول کردن به پیغه مبهردا (سی به شه:

به شی یه که م: ته وه سول کردن به باوهر هینان پیی و شوین که وتنی، نه مه دروسته له ژيانی و له پاش مردنی.

به شی دووه م: ته وه سول کردن به پارانه وه ی، واته: داوا له پیغه مبهردا (بکات دوعای بو بکات، نه مه یان له ژيانیدا دروسته نه که له پاش مردنی چونکه له پاش مردنی ناگونجیت و ناشیت. **به شی سی یه م:** ته وه سول کردن به خاتر و پله و پایه ی پیغه مبهردا (له لای

خوای گوره، ئەمەیان دروست نییە نه له ژیانیدا وه نه له پاش مردنی، چونکه وه سیله نییە ومروڤ ناگه یه نیت به مه بهستی چونکه له کرده وهی خوئی نییە. ئەگەر که سیک بلیت: هاتوم بو لای پیغه مبهەر (لای گوره کهی، وه داوام لی کردوه داوای لیخوشبوونم بو بکات له خوای گوره ئایا ئەم شته دروسته یان نا؟

دهلین: دروست نییە، ئەگەر بلیت: ئەوه نییە خوای گوره ده فهرمیت:

[:] .

واته: کاتیک که ستهم له خویمان ده کهن و تاوان ئەنجام ده دهن و حوکم بو لای جگه له خوای گوره ده بن، ئەگەر بین بو لای تو ئەی محمد (وداوای لیخوشبوون له خوای گوره بکهن و تویش داوای لیخوشبوونیان بو بکهیت له خوای گوره ئەوا ده بینن خوای گوره لیخوشبوو به بهزه بییە.

پیی دهلین: به لی خوای گوره وا ده فهرمیت، به لام ده فهرمیت:

• وه ئەم • ه بو رابردوه نهک بو داهاتوو، خوای گوره نه یه فرمووه:

• به لکو فرموویه تی: • ، ئایه ته که باسی شتیک

دهکات که له ژیانای پیغه مبهردا (پرویداوه، وه داوای لیخوشبوونی

پیغه مبهەر) (له پاش مردنی شتیکی نه شیاو ونه گونجاوه، چونکه ئەگەر

مروڤ بمیته هه موو کرده وه کانی ده بچریت ته نها سی شت نه بیت: سه ده قه و

خیریکى نه پراوه، یاخود زانیاری یه کی به سود، یاخود مندالیکى چاک له پاش خوځى
دوعای خیرى بۆ بکات. ههروه کو پیغه مبه ر) (فهرموویه تی:

﴿ (۲۱) ﴾ .

﴿

بۆیه گونجاو نی یه و ناشیت هیچ مرؤقیك له پاش مردنی داواى لیخۆشبوون بۆ كه س
بکات، به لكو ته نانه ت داواى لیخۆشبوون بۆ خویشى بکات، چونکه کرده وه کانی
بچراوه (۲۲).

حوکمی دواکه وتن له کاتی دیاری کراوى کارکردن:

پ ۷ ئیمه چهند مامۆستایه کی ئافره تین تیبینی ده کهین زۆریك له مامۆستایانی تر
دوا ده کهون له چونه ژوره وه بۆ پۆله کان له کاتی دیاری کراودا، داده نیشن
له گه ل یه کتریدا له ژوره که یاندا به بى هیچ پیویستی یه ک ئایا حوکمی ئه مه چی یه ؟
له گه ل ئه وه ی هه مان کیشه مان بیستوه له لای مامۆستایانی پیاویش، خوا
پاداشتی خیرتان بداته وه .

و ۸ ئه مه کاریکى حه رامه، دروست نی یه بۆ مامۆستایانی ژن و پیاو دوا بکه ون له
چونه ژوره وه ی پۆل له پاش زهنگ لیدان، چونکه خواى گه وره ده فه رمیت:
﴿ [:] ﴾ .

واته: ئه ی باوه رداران وه فاتان هه بیته به رامبه ر ئه و به لئین و په یمانانه ی که داوتانه
و جی به جیی بکه ن له کاتی دیاری کراوى خویدا.

- (/ :) .

- (- :) .

وه دهفهرميټ: ﴿ [:] .

واته: وهفاتان ههبيټ بهرامبهر پهيمانه کانتان وبيبه نه سر، چونکه ئيوه ليتان ده پرسريټه وه له و پهيمانانه ی که داوتانه ونه تان بردوته سر.

وه دهفهرميټ: ﴿ [:] .

واته: ئيوه له هه موو کارو باريکتاندا دادپهروه ربن، چونکه به راستی خواي گوره دادپهروه رانی خوښ ده ويټ.

وه له دادپهروه ری نی یه که فه رمانبهر نه گهر ماموستای پياو بيټ يا خود ئافره ت، يا خود جگه له ماموستا موچه که ی خو ی به ته واوی وهر بگريټ و که مته رخه می بکات له جي به جي کردنی نه و فه رمانی که له به رامبه ريډا نه و موچه یه ی بو دانراوه، گهر که مته رخه می ليوه ی پوویدا نه و باچاوه پروانی هه په شه ی سه خت بيټ له م فه رموده یه ی خواي گوره که ده فهرميټ:

﴿ [- :] .

واته: هه په شه و سزا بو نه و که سانه ی که فيل ده که ن له کيشانه و پيوانه دا و مافی خه لکی به ته واوی ناده ن و ليی که م ده که ن، کاتيک که شت بو خو یان بکرن به ته واوی ده يکيشن و ده يپيون، به لام بو جگه له خو یان بکيشن و بپيون که می ده که ن^(۲۳).

(- :) .

كۆبوننه وه له مالى مردوو بهمه بهستى سه رخوشى كردن:

پ ۸ له پاش به خاك سپاردنى مردوه كه و سه رخوشى كردن له كه سو و كارى خه لكى هه لدهستن به چون بو مالى مردوو كه، وه زور جار له پاش نوپزى ئيواره ده چن، پاشان قاوه ده خونه وه و جارېكى تر سه رخوشى له كه سو و كارى مردوو كه ده كه ن و پاشان ده پون، حوكمى ئه م كاره چى به؟

و ۹ ئه مه كارېكى بېدعه به هاوه لان (خوابان لى رازى بېت) نه له سه رده مى پېغه مبه ردا (وه نه له پاشى له ماله كانيان چاوه پروانى خه لكيان ناكرد بو سه رخوشى كردن لىيان، له راستيدا ئه مه وا ده رده خات كه ئه و كه سه نارازى به له به لاکه، وه كه ئه وهى بلىت: خه لكينه من له مالى خوم به خه فه تبارى دانىشتووم وهرن سه رخوشيم لى بكن، سوننه ت وايه مرؤف ماله كهى داخات پاشان هه ركه سيك له بازار بېنى، ياخود له مزگه وت بېنى سه ره خوشى لى بكات كه ده بېنىت خه فه تباره دلى بداته وه به سه ره خوشى كردن وپى بلىت:

(۲۴)

واته: ئه وهى كه خواى گه وره بردوتيوه و ئه وهى كه داويتى هه موى مولكى خويه تى، وه هه موو شتيكيش له لاي ئه و كاتيكي ديارى كراوى خوى هه يه، بو به ئارام بگه و چاوه پروانى پاداشت به له خواى گه وره (۲۵).

- () : [] / () .

- () : (-) .

دەف لىدان ئە زەماوئەندا:

پ ۹ لەم دوايىيەدا ھەلەكان زۆر بوونە لە بۆنەكانى ئاھەنگ گىپرانى شايى دا لە مالاھەكان و كۆشكى ئاھەنگ گىپران، ۋە بەتايىبەت لە كۆشكەكاندا، ۋەكو دەف لىدان بە بلندگۆ وگۆرانى ووتن لەلايەن ئافرەتەنە ۋە ۋىنەگرتنى بە كامىراى فىديو، ۋە لەمانە ناشىرىن تر پىاو ماچى ژنەكەى خۆى دەكات لەپىش چاوى خەلكى، ئىتر كوا شەرم ۋە خوا ترسان؟! ۋەكاتىك كە ئامۆزگارى دەكرىن لەلايەن كەسانى بە غىرەت بۆ سنورەكانى خواى گەورە، دەلەين: فلانە زانا فەتواى بە دروستىتى دەف لىدان داۋە، ئايا ئەمە پاستە؟ ئايا ھىچ مەرج وسنورى ھەيە تا بۆ خەلك روون بكرىتە ۋە؟ بۆ ئەۋەى لە سنورى خۆيان راۋەستن، داۋا لەبەپىرتان دەكەين لەم بابەتەدا ئەۋەى حەق بىت بۆ موسلمانانى روون بكنە ۋە خواى گەورە پاداشتى خىرتان بداتە ۋە.

و ئەۋەى كە راستى بىت لە دەف لىداندا لەكاتى ژن ھىناندا ئەۋەيە كە دروستە، ياخود سوننەتە ئەگەر بۆ راگەياندىنى ژن ھىنانەكە بىت، بەچەند مەرجىك:

مەرجى يەكەم: لىدانەكە بە دەف بىت ئەۋەى كە يەك ديوى گىراۋە، چونكە ئەۋەى كە ھەردوو ديوى گىراۋە پىى دەوترىت تەپل، كە ئەمەيان دروست نىيە چونكە لە ئامپىرەكانى مۇسقىايە ومۇسقىايش بەھەموو جۆرەكانىيە ۋە ھەرامە، تەنھا ئەۋە نەبىت كە بەلگە لەسەر حەلالىتى ھاتبىت ئەۋىش تەنھا دەفە لەكاتى ئاھەنگى زەماوئەندا.

مه رجي دووهم: نابیټ شتی حه رامی له گه لدا بیټ، وه کو گورانی نزمی نار ه زوو جولین، نه مه قه ده غه یه نه گه ر ده فی له گه لدا بیټ یان نا، وه نه گه ر له کاتی ئاهه نگ گپړانی زه ماوه ند بیټ یان نا.

مه رجي سئیه م: به م ده ف لیډانه فیتنه روونه دات، وه کو ده رخستنی ده نگی خوښی ئافره تان بو پیاوان، نه گه ر فیتنه روویدا نه وا دیسانه وه قه ده غه یه.

مه رجي چوارهم: نابیټ نه م ده ف لیډانه ئازاری که س بدات، نه گه ر ئازارو بیزارکردنی تیډا بو نه وا دیسانه وه قه ده غه یه، وه کو بهرز کردنه وه ی ده نگیه کان له ریگای بلنډگووه، چونکه نه مه ئازاری دراوسی کان وجگه له وانیش ده دات، له وانیه ی که به م ده نگیه بیزارده بن^(۲۶)، هه روه ها خالیښ نی یه له فیتنه، وه پیغه مبه ر () قه ده غه ی کرد که نوپژ که ران هه نډیکیان ده نگ بهرز بکه نه وه به سه ر هه نډیکیاندا له قورئان خویندندا چونکه ته شویښی دروست ده کردو ئازاری تیډا بوو چ جای ده نگی ده ف وگورانی وینه گرتنی به ئامیری وینه گرتن، هیچ مروقیکی ژیر گومانی له ناشیرینیدا نی یه و هیچ مروقیکی ژیر چ جای باوه ردار رازی نابیټ وینه ی که سو کاری بگریټ له دایک وکچ خوشک وخیزانی وجگه له مانه بو نه وه ی بیټ به شت ومه کیک ونیشانی هه موو که سیك بدریټ، یاخود بیټه یاری یه ک وهه موو مروقیکی له ری ده رچوو رابویریټ به ته ماشا کردنی، وه له هه مووی ناشیرین تر وینه گرتنی به کامیرای قیدو، چونکه

- ره حمه تی خوی گه وره له شیخی پایه بهرز بیټ بو خوی و فهتوای، به راستی سه رده میك بوو خه لکی ده یان نالاند به ده سته گورانی وموسیقای شایی، به تابیته ی به شه وان که خه لکی تا پاش ته واو بوونی ئاهه نگه که نه خه ویان هه بوو نه پشوو. وه رگپړ.

ئهمه وینه ی پروداوه که ده گریټ به زیندوویی به بیستن و بینینه وه که ئهمه یش کاریکه هه موو خاوه ن عه قلیکی ساغ و دینیکی دامه زراو به ره له سستی ده که ن، وه به خه یالدا نایات هیچ که سیك شهرم و باوه پری هه بیټ ئهم شته حه لال بکات. وه سه ما کردنی ئافره تان شتیکی ناشیرینه فه توا به دروستی ناده ین چونکه بیستو مانه به هویه وه چی له ناو ئافره تاندا پرویداوه، وه ئه گه ر له لایه نی پیاوانه وه بیټ ئه وا ناشیرین تره، وه له خو چواندنی پیاوانه به ئافره تان، وه ئه و خراپانه ی که تیډایه شاراوه نی یه.

وه ئه گه ر له نیوان ئافره تان و پیاواندا بیټ به تیکه لی هه روه کو خه لکانی نزم و بی ریژ ده یکه ن ئهمه یان تاوانه که ی گه وره تره و ناشیرین تره، چونکه تیکه لی کیشه ی زوری تیډایه به تایبته ئه گه ر بونه که بونه ی ژن هینان بیټ.

وه ئه وه ی که پرسیارکه ر باسی کرد له وه ی که پیاوه که ده چیته ناو ئافره تانه وه له بهر چاویان ماچی ژنه که ی ده کات، ئهمه شتیکی سه یره له که سیکه وه پروو بدات خوی گه وره به خششی خوی پزانده بیټ به سه ریدا به به خششی ژن هینان ئه ویش رووبه پرووی ئه و به خششه بیټه وه به م کاره له بهرچا و ئافره تان و له ئاهه نگی زه ماوه ند که جیگه ی ئاره زووه.

پاشان چۆن که س و کاری ژنه که ریگه ی پی ده دن؟! وه ئایا له وه ناترسن که ئهم پیاوه له کۆبوونه وه ی ئه و ئافره تانه ئافره تیکی جوانتر له ژنه که ی خوی ببینیټ و پی سه رسام بیټ و ژنه که ی خوی له بهرچا و بکه ویټ و میشک و بیری سه رقالم بکات به بیرکردنه وه لی و سه ره نجامی نیوان خوی و ژنه که یشی باش نه بیټ؟!

من كۆتايى بەۋەلامەكەم دەھىنم بە ئامۇژگارى كىردنى برايانى موسلمانم كەۋاز
بەينن لەم كىردەۋە خراپانە، ۋە بانگيان دەكەم بۆ ھەلسان بە سوپاس كىردنى
خوای گەۋرە لەسەر ئەم بەخششە ۋە جگە لەمە، ۋە رېگاي پېشىنە چاكەكان بگىرن
ۋە ئەۋەندەى لە سوننەتدا ھاتوۋە ھەر ئەۋە بگەن ۋە شوينى ھەۋاۋ ئارەزۋوى
كەسانىك نەكەۋن كە خۆيان گومرا بوونە ۋە خەلكيان گومرا كىردوۋە ۋرېگاي راستيان
ۋىل كىردوۋە، داۋاكارم لە خوای گەۋرە من ۋە برايانى موسلمانم سەر كەۋتوو بگات
بۆ ھەموو شتىك كە خوشى دەۋىت ۋە لىي پازىيە، ۋە يارمە تيمان بدات لەسەر
ياد كىردنەۋە ۋە سوپاس كىردنى ۋە باش پەرسىتتى.
()

حوكمى شەروال دريژى بۆ پياۋان:

پ ۱۲ حوكمى شەروال دريژى چىيە بۆ پياۋان؟

و ۱ شەروال دريژى بۆ پياۋان ئەگەر مەبەستى پىيى خۆبەگەۋرە زانين ۋە فيز كىردن
بىت ئەۋا سزاكەى ئەۋەيە كە خوای گەۋرە لە پۆژى قىيامەتدا تەماشاي ناكات ۋە
قسەى لەگەل ناكات ۋە پاكى ناكاتەۋە ۋە سزايەكى بە ئىش ۋە ئازارى دەدات.
بەلام ئەگەر مەبەستى پىيى فيز كىردن ۋە خۆھەلكىشان نەبوو ئەۋا سزاكەى ئەۋەيە
سزاي خوار گويىزىنگى (قوله پىيى) بدات بە ئاگر، چونكە پىغەمبەر ()
دەفەرمىت:

() - () :

:

(۲۸) ❁

واته: سى كۆمەل له رۆژى دواييدا خواى گه وره نه قسه يان له گەل ده كات و نه ته ماشايان ده كات و نه پاكيان ده كاته وه و سزايه كى به ئيش و نازاريان هه يه: ئه و پياوهى شه رواڵه كهى شوپ كر دۆته وه بۆ خوار گويزينگى (قوله پى) ، وه مننه ت كه ر، وئه و كه سهى كه شتومه كه كهى ده فرۆشيت به سوين خواردنى درۆ.

(۲۹) ❁

وه ده فه رمييت: ❁

واته: هه ر پياويك شه رواڵه كهى شوپ بكاته وه بۆ خوار گويزينگى (قوله پى) ئه و خواى گه وره له رۆژى قيامه تدا ته ماشاى ناكات.

ئه مه سزاي كه سيكه كه له فيز كردن وخۆ هه لكيشاندا شه رواڵه كهى شوپ بكات، به لام ئه و پياوهى له شوپ كردنيدا مه به ستي فيز كردن نه بيت ئه و پيغه مبه ر () ده ربارهى ده فه رمييت: ❁

(۳۰) ❁

واته: هه ر پياويك شه رواڵه كهى له خوار گويزينگى به وه (قوله پى) بيت ئه و ئه و شوينهى له ناگرى دۆزه خدایه .

وه ئه م شتهى نه به ستۆته وه به فيز كردن وخۆ به گه وره زانينه وه، وه راستيش نى به بيبه ستينه وه به فيز كردن له سه ر فه رموده كهى پيش تر، چونكه

(خواى لى پازى بيت) ده فه رمييت: پيغه مبه ر () فه رمويه تى: ❁

- (: :) .

- (/ :) .

- (/ :) .

(۳۱) ❁ .

واتە: شەرۋالى پياۋى باۋەردار تا نيوەى قاچىتى، ۋەتاۋان نىيە ۋ ئاسايىيە ئەگەر تا گۈيزىنگەكانى (قولەپىي) شۆر بىت، بەلام لە خوار تر وشۆر تر بىت ئەۋا لە ئاگردايە، ۋە ھەر كەسەك شەرۋالەكەى شۆر بكات لە فيز ۋخۆبەگەۋرە زانيندا ئەۋا خۋاى گەۋرە لە رۆژى قيامەتدا تەماشاي ناكات.

ۋە چونكە دوو كردارەكە لىك جياۋازن (ئەۋەى بۆ فيز شۆرى دەكات، ۋئەۋەى بەبى فيز)، ۋەدوۋ سزاكەيشيان لىك جياۋازن (ئەۋەى بۆ فيز شۆرى دەكات سزاكەى ئەۋەيە: خۋاى گەۋرە نەقسەى لەگەل دەكات ۋنەتەماشاي دەكات ۋنە پاكى دەكاتەۋە ۋسزايەكى بە ئىش ۋئازارى بۆ داناۋە، ۋئەۋەى كە بەبى فيز شۆرى دەكات سزاكەى ئەۋەيە: ئەۋ شويىنەى لە ئاگرى دۆزەخدايە)، ۋەھەركاتىك حوكم ۋھۆكار لىك جياۋاز بوون ئەۋا ناتوانرىت () ەكە ەلگىرىت بۆ سەر () ەكە، چونكە دژ بەيەكى دروست دەبىت.

بەلام كەسەك فەرموودەكەى أبوبكر^(۳۲) (خۋاى لى پازى بىت) بكات بە بەلگە، ئەۋا پى دەللىين: نابىتە بەلگە بۆت لى ە دوو روۋەۋە:

_____ .(/ :) -

:() () : ()] -

: () .[()] : .

_____ .(

یه که م: أبو بکر (خوای لی پازی بیټ) فهرمووی: لایه کی شهروالّه که م دیتّه خواره وه مه گهر بهرزی بکه مه وه، پیغه مبه ر) (پئی فهرموو:

﴿ (۳۳) ﴾

واته: تۆ له و که سانه نیت که بۆ فیز و خو هه لکیشان شوپری ده که نه وه. أبو بکر (خوای لی پازی بیټ) بۆ فیز شوپری نه کرد بو وه وه، به لکو خوئی شوپرده بو وه وه، له گه لّ نه وه میشدا بهرزی ده کرده وه، وه نه وانهی که شهروالّه کانیاں شوپر ده که نه وه و ده لّین: بۆ فیزو خو هه لکیشانمان نی یه، پییان ده لّین: نه گهر مه به سستان له شوپر کردنی شهروالّه کانتان بۆ خوار گوپزینگه کانتان (قوله پئی) فیز و خو به گهره زانین نه بیټ نه وا خوای گهره سزاتان دهدات ته نها به ئاگر، وه نه گهر به مه به سستی فیزو خو به گهره زانین شوپرتان کرد بیټه وه نه وا سزاتان دهدات به وه گهره تر: له رۆژی قیامه تدا نه قسه تان له گه لّ ده کات، وه نه ته ماشاتان ده کات، وه نه پاکتان ده کات وه، وه سزایه کی به ئیش و ئازارتان بۆ هه یه. **دووهم:** پیغه مبه ر) (أبو بکری (خوای لی پازی بیټ) پاک کرده وه و ته زکی یه ی کرد وشایه تی بۆدا که نه و له و که سانه نی یه که بۆ خو به گهره زانین و فیز شوپری ده که نه وه، به لام ئایا که س له وانهی وا ده لّین نه م پاک کردنه وه یه و شایه تی یه ده ست که وتوو وه بۆ دراوه !؟

به لام شه يتان بۇ هه نديك له خه لكى ده رگاي شوين كه وتنى () ده كاته وه له ده قه كانى قورئان وسوننه ت، بۇ ئه وهى بيانويان بۇ بدؤزئته وه بۇ ئه وكرده وانه ي كه ده يكه ن.

()

تېكه ل كرنى نويژه سوننه ته كان به يه ك نيته ت:

پ ۱۱) ئايا نويژه سوننه ته كان هه نديكيان ده چنه ناو هه نديكى تريانه وه؟ بۇ نمونه: كه سيك بيه ويت سوننه تى ده ست نويژه ئه نجام بدات، ئايا ده توانييت نويژى چيشت ته نگاويشى () تېكه ل بكات؟ واته: هه ردوو نويژه كه بكات به يه ك نيته ت؟

و) هه نديك له سوننه ته كان مه به ست له جي به جي كرنيان خودى خويانه، ئه مانه تېكه ل ناكرين وبه جيا ده كرين، وه هه نديك له سوننه ته كان مه به ست له جي به جي كرنيان ته نها كرنى نويژه، بۇ نمونه: سوننه تى ده ست نويژه مه به ست پي تى ته نها ئه وه يه كه له پاش ده ست نويژه هه لگرتن دوو ركات نويژه بكه يت، ئيتر ئايا ئه و دوو ركاته سوننه تى ده ست نويژه بي ت، يا خود بي ت، يا خود پيش نويژى ني وه پؤ بي ت، يا خود پيش نويژى به يانى بي ت، يا خود له نيوانى بانگ وقامه تدا بي ت، چونكه له نيوانى هه موو بانگ وقامه تى كدا دوو ركات نويژه هه يه، هه روه ها دروسته بؤت كه چويته مزگه وته وه دوو ركات بكه يت به نيته تى سوننه تى پيش نويژه و ، ئه مانه كۆده كرينه وه (واته: نيته له دوو نويژه به ينيته وه ر دووكيان كؤ بكه يته وه).

() - : (-) .

بەلام ئەگەر پەرستىنەكە مەبەست بوو خۆى جىبەجى بىكرىت ئەوا كۆناكرىتەو وە
وتىكەل ناكىرىت له گەل نوپۇزى تردا، بۆيه ئەگەر كەسىك بلىت: من چوار ركاته كەى
پىش نوپۇزى نيوەرۇ كۆدەكە مەو و نىهت دەھىنم و بەدو ركات دەيكەم، پىى
دەلپىن: ئەمە ناگونجىت و دروست نىيە، چونكە ئەم سوننەتە لپره دا مەبەست
پىى جىبەجى كردنى خۆيه تى، واتە: دوو ركات بكەيت پاشان دوو ركاتى تر
بكەيت.

بەھەمان شپوھ دوو ركاتى سوننەتى سورپانەو بەدەورى كەبەدا () له گەل
سوننەتى پىش بەيانى، بۆ نمونە: ئەگەر كەسىك له كردن تەواو بوو له پاش
بانگى بەيانى و پىش قامەت كردن، دوو ركات بكات و نىهت پىى دوو ركاته كەى
و دوو ركاته كەى سوننەتى بەيانى بىت، ئەوا هىچپان له جياتى ئەوى تريان
ناكرىت و دروست نىيە تىكەل بىكرىت، چونكە سوننەتى سوننەتىكە
مەبەست پىى جىبەجى كردنى خۆيه تى، وە سوننەتى پىش بەيانىش سوننەتىكە
مەبەست پىى جىبەجى كردنى خۆيه تى^(۳۰).

نه خوښى گواستننه وه:

پ۱۲) ئايا كۆكردنه وه له نيوان ئەم دوو فەرمووده يه چۆنه)

(^{۳۶}) وه (^{۳۷}) ؟

واته: (له نه خوښى رابكه وهك راكردنت له شير)، (نه خوښى گواستننه وه وشومى نى يه).

و) ئەگەر تۆ بېروانين له فەرمووده كان دەبينين هيچ دژ به يه كى يهك له نيوانياندا نى يه، فەرمووده ي يه كه م: () پيغه مبه ر () مه به ستى پى ي ئه وه يه كه مرقف خو ي دوور بخاته وه له هو كارى ترسناكى، وه فەرمووده ي دوو م: () مه به ستى ئه وه يه كه روونى بكاته وه ئەگەر وادابنيين كه سيك توشى نه خوښى بوو له كه سيكى تره وه، ئەوا ئەم نه خوښى گواستننه وه يه روويداوه به ئيزن و ريگه پيدانى خواى گه وره، نهك وهك هه نديك له عه رب باوه رپان وايه كه نه خوښى خو ي ده گوازيته وه، به لكو وانى يه و به فەرمانى خواى گه وره ده گوازيته وه، بۆيه ئەم نه فى كردنه () مه به سست پى ي نه فى كاريگه رى يه كه يه تى كه كاريگه رى نى يه به بى ريگه پيدانى خواى گه وره، نهك نه فى بوونى، به لكو نه خوښى گواستننه وه بوونى هه يه، وه هه موومان ده زانين كه هه نديك نه خوښى زۆر به خي رايى ده گوازيته وه، به لام گواستننه وه كه ي به فەرمان و ريگه پيدانى خواى گه وره يه نهك له خو يه وه^(۳۸).

- (:) .

- (/ :) .

- (- :) .

به سته ره وه كانى بیدعه:

پ۱۳ ههفته ی رابردوو پرسیارمان کرد ده باره ی ئه و لافیتانه ی که له ریگاو بان وشه قامه کانداهه لئوسراون ی لئ نوسراوه یه کیک له نیمه ووتی: ئه مه بیدعه نی یه؟ ئایا هاوه لآن (خوایان لئ رازی بیته) ئیشی وایان کردوو؟ ئایا ریکخه رو به سته ره وه بؤ بیدعه چی یه؟

و) بیدعه ئه وه یه که مرؤفـ خوای گه وره بپه رستیت به شیوه یه که خوای گه وره داینه نابیت و ته شریعی نه کرد بیت، به لام هؤکاره کانى په رستن بیدعه نین، وه جیاوازی هه یه له نیوان مه به ست و هؤکاره کانداهه، ئه گه ر یه کیک بلیت: بلند گوئی دهنگ له نوژیرو ووتارو ئاموژگاری وجگه له مانه له سه رده می پیغه مبه ردا (نه بووه ئه وا بیدعه یه، ئه وا پی ی ده لئین: ئه مه هه له یه، چونکه ئه مه هؤکاریکه بؤ گه یاندى خیرو چاکه به خه لکی، وه ئه م لافیتانه ی که له ریگه و بان وشه قامه کانداهه یه هؤکاریکه بؤ یادخستنه وه ی خه لکی به یاد کردنى خوای گه وره، بؤیه نابینم هیه شتیکی تیدا بیت و ئاساییه^(۳۹).

حه ج و بازرگانى کردن پیکه وه:

پ۱۴ ئایا دروسته که سیک بچیت بؤ مه ککه بؤ بازرگانى کردن له گه ل جی به جی کردنى حه جدا؟

و) بەلى دروستە بۇ مرؤف بچىت بۆ مەككە بە نيەتى حج كردن وبازرگانى،
چونكه خواى گەورە دەفەرمىت: ﴿﴾
[:] .

واتە: هيچ گوناھ وتاوانىكتان لەسەر نىيە ئەگەر لەگەل حج كردندا بازرگانى
بگەن، بەلام پىويستە لايەنى حج كردنەكە زال بيت بەسەر بازرگانى
كردنەكەدا^(٤٠).

سوجدەى سەھو:

پ١٥) ئايا مەرجه بۇ پيشەوا سوجدەى سەھو ببات لە نوپى چوار ركاتيدا تەنها
لەبەر ھەلسانەوھى، ياخود تەنها لەبەر ئەوھى كە خەريك بوو ھەلسىتەوھ؟
و) زيادە دروست نابىت ئىللا ئەگەر روكنىك بداتە پال ئەوھى دواى خوئى،
ھەروھكو چۆن مرؤف ئەگەر بەرز بىتەوھ بۆ ھەلسانەوھ بۆ ركاتى پىنجەم لە نوپزە
چوار ركاتى يەكاندا، پاشان يادى بگەوئتەوھ پيش ئەوھى بەرز بىتەوھ ئەوا
دادەنیشيتەوھ وسوجدەى سەھوئى لەسەر نىيە، چونكە نەچووھ روكنەكەى دواى
ئەوھوھ^(٤١).

ناداد پەرورەى لە ئىوان مندالدا:

پ١٦) پياويك سى بالەخانەى ھەيە ودوو ژنى ھەيە، لەيەكك لە ژنەكانى كچىكى
ھەيە، وھ لەدووھمى چەند كورپىكى ھەيە، بەنھىنى يەكك لە بالەخانەكانى كردۆتە
ناوئەو كچەيەوھ كە لە ژنەكەى ترە، ئايا ئەم كارەى دروستە؟

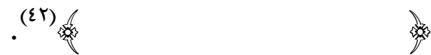
- (:) .

-

و) ئه وهى ئه و پياوه ئه نجامى داوه حه رامه له سه رى، واته: دروست نى يه يه كيك له كورپه كانى يا خود كچه كانى تايبه ت بگات به شتيك له ماله كهى و ئه وانى ترى لى بى به ش بگات، چونكه به شيرى كورپى سه عد (خوای لى پازى بيت) شتيكى دا به نوعمانى كورپى، ئه م شته گه يشته پيغه مبه ر (وپرسيارى لى كرد:

واته: ئايا ئه مه ت له گه ل هه موو منداله كانت كردووه وبه وانيشته داوه؟
ئو ویش ووتى: نه خير، پيغه مبه ر (پى ي فرموو:

واته: له خوا بترسن و دادپه روه ر بن له نيوان منداله كانتاندا.

(به شير)يش (خوای لى پازى بيت) له به خشينه كهى بو نوعمان گه پايه وه و لى وه رگرته وه .
بو يه ئه و پياوه ئه گه ر زيندوو بيت و پى ي بگات ئه م كاره ي كردوويه تى حه رامه ،
ده بيت لى بگه رپيته وه وبه لى ن نامه و تا پوكه بد پي ني ت، وه ئيشه كه بگه رپي ني ته وه بو
حوكمى خوای گه وره ، وه ئه گه ر خوای گه وره واى بريار دابيت مرد بيت وكچه كه
زيندوو بيت ئه وا ده بيت ئه وه نده ي شاياني تى له ميراتى له دينى خوای گه وره دا
ئه وه نده وه ربگري ت له گه ل برا كانيدا^(٤٣).

- (:) (:) -

- (- :) -

پيروږزبايي کردن له کافران به بونهی چه ژنه کانیا نه وه:

پ۱۷) حوکمی پيروږزبايي کردن چی په له کافران به بونهی چه ژنی کریسمس وچه ژنی سهری سالی زایینی، چونکه ئه وان له گه لماندا کار ده کهن؟ وه ئه گه ژنه وان پيروږزبايي یان لی کردین به بونهی چه ژنه کانیا نه وه چوڼ وه لامیان بدهینه وه؟ وه ئایا دروسته برؤین بو ئه و شوینانه ی که ئاههنگی لی ده گپین به م بو نانه وه؟ وه ئایا مروّف تاوان بار ده بیټ ئه گه شتیک له وانه ی پیشو که باسکرا ئه نجام بدات به بی مه به ست؟ به لکو وه کو له روودا دامن یاخود له شه رما، یاخود له شه رمه زاریدا یاخود جگه له م هو یانه؟

وه ئایا خو چواندن به وان دروسته له و بو نانه دا؟

و) پيروږزبايي کردن له کافران به بونهی چه ژنی کریسمس وجگه له مه له چه ژنه ئایینی په کانی تریان حه رامه به په کدهنگی زانایان، هه روه کو چوڼ له په رتوکه که یدا) (باسی ده کات وده فه رمیټ: (پيروږزبايي کردن به دروشمه کانی تاییه ت به کوفر حه رامه به په کدهنگی زانایان، وه کو ئه وه ی پيروږزبايي یان لی بکریټ به بونهی چه ژن و روژووگرتنه کانیا ن و بو تریټ: چه ژنت پيروږز بیټ وهاوشیوه ی ئه مانه، ئه مه ئه گه ر بیژره که ی سه لامه ت بیټ له کوفر، ئه و له قه ده غه کراو و حه رامه کانه، وه وه کو ئه وه وایه که پيروږزبايي یان لی بکریټ به کړنوش بردنیا ن بو خاچه که یان، به لکو ئه مه لای خوی گه وره تاوانی گه وره ترو تورپه بوونی سه خت تره له پيروږزبايي کردن له مه ی خواردنه وه و کوشتن وزینا کردن وهاوشیوه ی ئه م تاوانانه، وه زوریک له وانه ی که ریزي دینیا ن له لانی په

ده که ونه ناو ئه م تاوانانه وه و ناشیرینی کاره که یشی نازانیت که پیروزیایی له که سیک کردوه به تاوان کردن یا خود بیدعه کردن یا خود کوفر کردن، وه توشی توره بوون و غه زه بی خوی گه وره بووه) قسه که ی ته واو بوو (ره حمه تی خوی لی بیت).

وه بوئی پیروزیایی کردنی له کافران حه رامه به م چه شنه ی که باسی ده کات، چونکه دان نانی تیدایه بو ئه و دروشمه کوفری یانه ی که ئه وانی له سهرن، وه رازی بوونه بویان بو ئه و شته ی که له سهرین، هه رچه نده بو خوی رازی نابیت به و کوفره به لام حه رامه بو موسلمان که رازی بیت به دروشمه کانی کوفر، یا خود پیروزیایی پی بکات له خه لکانی تر، چونکه خوی گه وره به م شته رازی نابیت، هه روه کو ده فه رمیت:

[:]

واته: ئه گه ر ئیوه کافر و بی باوه ر بن ئه وا خوی گه وره هیچ پیویستی به په رستنی ئیوه نی یه و بی پیویسته لیتان، وه هه رچی له ئاسمانه کان وزه ویدایه خوی گه وره ده په رستن و مل که چین، به لام له هه مان کاتدا خوی گه وره به کوفر رازی نابیت بو به نده کانی، وه ئه گه ر ئیوه سوپاس گوزاری بکه ن ئه وا رازی ده بیت لیتان.

وه ده فه رمیت:

[:]

واته: ئه مپرو من دینه که م بو تان ته واو کرد و به خششی خوم ته واو رژاند به سهرتاندا و رازی بووم که ئیسلام دینی ئیوه بیت.

وه پیروزیایی لی کردنیان به م بو نانه وه حه رامه وجیاوازی نی یه ئه گه ر له گه لتاندا کار بکه ن یان نا.

وه ئه گهر ئه وان پيروزيابییان لی کردین به بونهی چه ژنه کانیانه وه ئه وا ئیمه پيروزيابییان لی ناکهین له سهر ئه و شته، چونکه چه ژنی ئیمه نی یه، وه چه ژنانیکه که خوی گه وره پیی رازی نی یه، چونکه یاخود داهینراوه له دینه که یاندا، یاخود له شهره که یاندا هه بووه به لام سراوه ته وه به دینی ئیسلام که خوی گه وره محمدی () پی ناردووه بو لای هه موو خه لکی بی تیکرا، که ده فه رمییت:

[:] .

واته: هه رکه سیک جگه له ئیسلام داوای دینیکی تر بکات و هه لی بژیړییت به سهر ئیسلامدا ئه وا لای خوی گه وره لی وه رنایگرییت، وه له دوا روژیشدا له زهره ر مه ندان ده بییت.

وه هه رکه موسلمان به ده میانه وه بچییت به م بوئانه وه، چونکه ئه مه گه وره تره له پيروزيابییان، وه چونکه چون بو لایان به شداری کردنیانه له و ئاهه نکه دا، هه روه ها هه رکه موسلمان خوی بچوینییت به کافران به وهی که ئاهه نگ بگریییت به م بوئانه وه، یاخود دیاری بگرییته وه، یاخود شیرینی دابه ش بکات، یاخود خواردن ببه خشییت، یاخود خوی له کار بخات وهاوشیوهی ئه مانه، چونکه پیغه مبه ر () ده فه رمییت: ﴿(٤٤)﴾ .

واته: هه رکه سیک خوی بچوینییت به هه ر کومه لیک ئه وا ئه ویش له وان ده ژمیردرییت. وه (رحمة لی خوی لی بییت) له په رتوکه که یدا)

- (/ :) .

(ده فەرمیټ:) خو جواندن پټیان له هه ندیک له چه ژنه کانیان دلیان خوښ دهکات بهو بیروباوهره به تالهی که له سه رین، وه له وانیه وایان لی بکات که هه له کان بقوزنه وه ویاوهر لاوازه کان به لای خویندا رابکیشن.

وه هه رکه سیک به شداری شتیک له وانیه بکات ئه واه گونا ه باره، ئیتر جیاوازی نییه ئه گهر له رودا دامان کردبیتی یاخود له خو شه ویستیاندا، یاخود له شه رمد، یاخود جگه له م هۆکارانه، چونکه ئه مه له نزم کردنی دینی خواجه، وه له هۆکاره کانیه به هیژ کردنی دهروونی کافرانه وشانازی کردنیانه به دینه که یانه وه.

داواکارین له خوای گه وره که موسلمانان به عیزهت بکات به دینه که یان و دامه زراوی یان پی ببه خشیت له سه ری وسه ریان بخات به سه ر دوژمنه که یاندا هه ر ئه و به هیژ وده سه لاته^(٤٥).

حوکمی کرداره خو کوژی یه کان:

پ ١٨ حوکمی کرداره خو کوژی یه کان چی یه؟

و) له راقه ی فه رموده ی چیرۆکی (دا سو ده وه ده ست هاتوه کان دیاری دهکات و ده فەرمیټ: دروسته مرؤف گیانی خو ی ببه خشیت له پیناوی به رژه وه ندی گشتی موسلمانان، ئه و منداله پینمایه پاشاکه ی کرد بو شتیک که به هۆیه وه بتوانیت بیکوژیت، که ئه ویش بریتی بوو له وه ی که تیریک له ناو تیره کانیه ده ربکات و بلیت به ناوی په روه ردگاری ئه م منداله وه

دهفه رمیت: (چونکه ئەمه جیهاد کردنه له پیناوی خوای گه وره دا،
ئوممه تیک باوه ریان هیئاو ئەو مندالەیش هیچ شتیکی له دهست نه چوو چونکه
مرد، وه ههردهمرد له داهاتوودا بوایا یاخود له رابردوودا).

بهلام ئەو کرداره خۆکوژی یانهی که هه ندیک له خه لکی ده یکن به شیویه ک که
ته قینه وه هه لده گرن و ده چنه ناو کافرانه وه پاشان له ناویاندا خۆی
ده ته قینیتته وه، ئەمه خۆکوژی یه په نا به خوای گه وره، وه هه رکه سیکیش خۆی
بکوژیته ئەوا به نه مری وهه میشه یی له ئاگری دۆزه خدا ده مینیتته وه، هه روه کو
چۆن له فەرمووده یه کی پیغه مبه ردا) هاتوو، چونکه ئەمه خۆی
کوشتوو له به رژه وه ندی ئیسلامدا نه بووه، چونکه ئەگه ر خۆی بکوژیته و ده
کهس یاخود سه د کهس یاخود دووسه د کهس بکوژیته ئیسلام سو د له مه نابینیت و
خه لکی نابنه موسلمان، به پیچه وانهی چیرۆکی مندالە که وه، وه به م کاره له وانیه
دوژمن زیاتر سهخت و توندو تیزتر بیت و ئەم کاره زیاتر دلای قیناوی بکات، و
کوشتاری موسلمانان بکات به سهختترین شیوه وله ناویان بیات.
هه ره کو چۆن جوله که وا له خه لکی فه له ستین ده کات، خه لکی فه له ستین ئەگه ر
یه کیکیان خۆی بته قینیتته وه و شهش کهس یاخود ههوت کهس بکوژیته ئەوان له
تۆله ی ئەمه دا شهست کهس یان زیاتر ده گرن، که واته نه هیچ سو د به موسلمانان
گه یشت نه به وانیه که وا ته قینه وه له ناویاندا کرا.

بۆیه وا ده بینین ئەوه ی که هه ندیک له خه لکی پیی هه لده ستین له م
خۆته قاندنه وه یه ئەوا خۆکوژی یه به بی حهق، وه وا پیویست ده کات که
خاوه نه که ی بخاته ئاگری دۆزه خه وه - په نا به خوای گه وره - وه خاوه نه که ی

شهید نی یه، به لام نه گهر مرؤف نه م کاره ی کردو ته ئویلی کردو گومانی وابوو که دروسته، نه وایمه به ئومیدی نه وهین که و تاوانبار نه بیته، به لام به شهید بژمیردریت نه مه یان نا، چونکه ریگای شهید بوونی نه گرتوته بهر، وه هر که سیکیش کوشش بکات وه له بکات نه وای خیریکی بو هیه^(۴۶).

حوکمی خو ته قاننده وه له ناو کافراندا:

پ ۱۹ حوکمی شهرعی چی یه که وای که سیک خو ی مین ریژ ده کات و خو ی ده ته قینیته وه له ناو کافراندا بو له ناو بردنیان؟ وه ئایا راسته چیرۆکی مندا له که بکریته به به لگه که فرمانی کرد به پاشاکه که بیکوژیت؟

و) نه و که سه ی که خو ی مین ریژ ده کات بو نه وه ی خو ی بته قینیته وه له ناو کۆمه لگایه ک له کۆمه لگاکانی دوژمندا، نه وه خو ی کوشتووه، وه له ئاگری دوژه خدا سزا ده دریت به و شته ی که خو ی پی کوشتووه، وه به نه مری تییدا ده مینیته وه ههروه کو چون نه م شته جیگیر بووه له پیغه مبه ره وه ()، وه سهیره نه و که سانه ی که به م کاره هه لدهستن و نه م ئایه ته یش ده خویننه وه که خوای گه وره ده فه رمیت: ﴿ [:] .

واته: ئیوه خو تان مه کوژن، چونکه به پاستی خوای گه وره زور به به زه یی یه له گه لتاندا.

ئایا هیچ به ره م دینن؟ ئایا دوژمن تیک ده شکیت؟ یا خود زیاتر توند و تیزتر و سهخت تر ده بیته به رامبه ر نه و که سانه ی که به م کاره هه لدهستن، ههروه کو چون

ئیسټا بینراوه له وولاتی جوله که دا، که به م کارانه هیچ شتیکیان زیادی نه کردووه
تهنها که له رهقی و توند و تیژی نه بیټ، به لکو ده بینین له وولاتی جوله که دا له دوا
پاږسیدا (راست ره وه کان) تییدا سه رکه وتن که ده یانه ویټ عه رب له ناو بهرن.
به لام هه رکه سیټک ئه م کاره بکات و کوشش بکات و واگومان به ریټ که به مه له
خوای گه وره نزیک ده بیټه وه، ئه وا دواکارین له خوای گه وره که لیی نه گریټ
چونکه ته ئویلی کردووه و نه زان بووه ..

به لام چیرۆکی منداله که بکریټ به به لگه، ئه وا چیرۆکی منداله که به هویه وه خه لکی
موسلمان بوون و هاتنه ناو ئیسلامه وه، نه ک بو دوزمن کردنه په ندو تۆله
سه ندنه وه، بویه کاتیټک پاشاکه خه لکی کو کرده وه تیریکی له کیلانه ی منداله که
ده رکردو ووتی: به ناوی خوای په روه ردگاری ئه م منداله، خه لکی هه مو هاواریان
کرد: په روه ردگار په روه ردگاری منداله که یه، به هویه وه ئوممه تیکی گه وره
موسلمان بوون، ئه گه ر وه کو ئه م چیرۆکه پروبدات ئه وا ئیمه یش ده لئین بواری
کردنه به لگه ی هه یه، وه پیغه مبه ری خوا (بۆمانی گپرایه وه تا په ندو
ئامۆژگاری لی وه ربگرین، به لام ئه وانه ی که وا خوایان ده ته قیننه وه و ده که س
ده کوژن له دوزمن یا خود سه د که س ده کوژن ئه وا دوزمن هیچ شتیکی زیاده ناکات
تهنها رق و کینه و ده ست گرتن نه بیټ به وه ی که له سه رین^(٤٧).

حوکمی سه لام کردن له بیدعه چی :

پ ۲۰ نایا سه لام بکهین له بیدعه چی؟

و) نه گهر بیدعه که ی کوفری بوو نه وا دروست نی یه سه لامی لی بکهیت، چونکه سه لام کردن له کافر دروست نی یه، وه نه گهر بیدعه که ی ناگه یشته کوفر وه کو نه وه ی بیدعه چی بیټ له هه ندیک له زیکره کاندای که مرؤف له ئیسلام ده رناکات هاوشیوه ی نه مانه، نه وا سهیری نه وه ده کریټ نه گهر له سه لام نه کردن لیی بهرزه وهندی تیډا بوو نه وا پیویسته سه لامی لی نه کهیت.

چون بهرزه وهندی له سه لام نه کردندا هه یه؟

به لی. بو نه وه ی بزانیټ که وازی لی هیئراوه تنها له بهر نه وه یه که بیدعه چی یه بو نه وه ی بگه ریټه وه واز له بیدعه که ی بهینیټ، لیږدها پیویسته وازی لی بهینیټ و هه جر بکریټ بو نه وه ی توبه بکات، وه نه گهر به واز لی هیئان و هه جر کردنه که هیچ شتیکی زیادی ناکرد تنها زیاده روی کردنی و به ره و پیری چونی بیدعه که وبانگه واز بو کردنی نه بیټ نه وا ئیمه وازی لی ناهینین و هه جری ناکهین، چونکه موسلماننه وه و دروست نی یه موسلمان هه جر بکریټ به بی بهرزه وهندی یه کی
شهرعی^(۴۸).

حوکمی سه لام کردن له کافر:

پ ۲۱ نایا سه لام له کافر بکهین؟

و نانه خیر هه رگیز سه لامیان لی ناکهین چونکه پیغه مبهه (فه رموویه تی:

(۴۹)

واته: دهست پیشخه ری مه کهن له سه لام کردن له جوله که و گاوره کان، وه نه گهر پییان گه یشتن له ریگادا نه و ناچاریان بکهن له ته سک ترین لای ریگاکه دا برؤن . له گه ل نه وهی جوله که و گاور له هه موو کافره کان باشترن، هه رچه نده هه موو کافره کان بیخیرن و خیریان تیدا نییه، به لام نه مان چه ند حوکمیکی تایبه تیان هه یه، بویه ئافره ت و سه برپاوی دهستیان حه لاله بؤمان، وه سه رانه () یان لی ده سه نری و له سه ر دینی خویان ده میننه وه، به لام جگه له مان نه ئافره تیان بؤمان حه لاله و نه سه برپاوی دهستیان، وه نه سه رانه یشیان لی و ه رده گیریت به رامبه ر مانه وه یان له سه ر دینه که یان له لای زؤربه ی زانایان .

نه گهر پیغه مبهه () به ره له سستی نه وهی لی کردبین که دهست پیشخه ری سه لام کردن بکهین له جوله که و گاوره کان، نه و جگه له وان له وئاگر په رست و بت په رست و شیعوی یه کان شایانترن به وهی که سه لامیان لی نه کهین . بویه دروست نییه سه لام له جوله که و گاورو کافرانی تر بکهیت ته نانه ت نه گهر

- (/ :) .

چویته ناویانه وه له شوینی دانیشتنه کانیان سه لامیان لی مه که وه کو
 گوپرایه لی یه ک بو پیغه مبه ر) ،(وه هرکه سیکیش گوپرایه لی پیغه مبه ر
 (بکات نه وا گوپرایه لی خوی گه وره ی کردووه :

﴿ [:] ﴾ .

به لام نه گه ر سه لامیان کرد نایا وه لامیان بده مه وه ؟

ده لئین: به لی، وه لامی سه لام کردنیان ددهینه وه، چونکه خوی گه وره فه رمانی
 کردووه به دادپه روه ری و چاکه کردن، وه له دادپه روه ری نی یه نه گه ر که سیک
 سه لامت لی بکات و وه لامی نه ددهینه وه بویه له چاکه کاری یه کانی ئایینی ئیسلام
 نه وه یه که وه لامی سه لامی کافران بدهینه وه .

چون وه لامیان بدهینه وه ؟

نه گه ر به ئاشکراو به راشکاو ی ووتیان: نه وا پییان ده لئین:

، به لام نه گه ر به نهینی ونادیاری ونا ئاشکرایی سه لامیان کرد نه وا پییان
 ده لئین: یا خود پییان نالئین: چونکه جوله که له مه دینه
 له گه ل پیغه مبه ری خوابوون (به نه نیشتیدا تیده په رین وپییان ده وت:
 (واته: مردنت له سه ر بییت و بمریت و له ناوچیت نه ی محمد
 (.) وه سه لامه که یان به ئاشکراو پروون ناوت، نایان ووت:

به لکو له نیوان ده ربړینی (لام) ه که و ده رنه برینی ده یان ووت، پیغه مبه ریش

() فہرمووی: ﴿﴾
﴿﴾^(۵۰).

واته: ئەگەر جوله که سه لامتان لی بکه ن ئەوا پیتان ده لئین: ()
واته: مردنتان له سهر بیټ، ئیوهش ته نها بلین: ، واته: له سهر خوتان.
وه جوله که یه ک به ته نیشته پیغه مبهردا () تیپه پری و دایکی ئیمانداران
خاتو عائیشه ی (خوای لی پازی بیټ) لاپوو، جوله که که ووتی: ()
عائیشه ییش (خوای لی پازی بیټ) فہرمووی: () واته: مردن و نه فرته له
سهر خوت بیټ، واته: زیاتری پیووت له وهی که ووتی، به لام خوای گه وره
فہرمووی ته ی:

﴿﴾ [:] ﴿﴾
واته: ئەگەر سه لامتان لی کرا ئەوا وه لامی سه لامه که بده نه وه به باشت له و،
یـاـخـود وه کـو خـوـی وه لامی بده نه وه.
جوله که که سه لامیکی خرابی کرد، عائیشه ییش (خوای لی پازی بیټ) وه لامی دایه وه به
خراپتر له و پیغه مبهردا () به ره له سستی کرد و پیی فہرموو:

﴿﴾
واته: خوای گه وره نه رم و نیانه و له هه موو ئیش و کاریکدا نه رم و نیانی خویش
ده ویت، عائیشه ییش (خوای لی پازی بیټ) فہرمووی: ئایا نه تبیست چیان ووت؟ فہرمووی:
﴿﴾ : ﴿﴾^(۵۱).

-() : () : () .

واته: به لئی منیش پیّم ووتن: له سه ر خوټان.

له چاکه وهیه که به باشتر وه لّامی سه لام بدهیته وه، وه له دادپهروه ری یه وهیه که به خراپتر وه لّامی سه لام نه دهیته وه، به م شیوه یه وه لّامی پیویست دهست ده که ویټ، نه گهر ووتیان: () نه وا بلین: بو خویان ده گهریته وه، وه نه گهر ووتبیتیان: () نه وا دیسان بو خویانه، وه نه گهر به راشکاو و ئاشکرای بلین: () ههروه کو ئیستا لای زوریک له عهجه مهکان له هیندی و جگه له وانیش ده لّین: وه کافریشه، تو چوّن وه لّامی ده دهیته وه؟ بوټ ههیه بلینیت: و هیچ شتیکی تیدا نی یه و ئاسایی یه، چونکه ئیسلام ته رازووی حهق و دادپهروه ری یه^(۵۲).

دهست پیکردنی تهوقه کردن:

پ ۲۲ زانای پایه بهرز نه گهر گه یشتیم به کومه لیک و ویستم سه لامیان لی بکه م و تهوقه یان له گه لدا بکه م، نه گهر پیاویکی پیر یاخود خاوهن پله و پایه یان له ناودا بوو ئایا له وه وه دهست بکه م به سه لام کردن یاخود لای راسته وه، پاشان نه گهر سه لام لی کرد ئایا له دوا ی نه وه له راستی نه وه وه به رده وام بم، یاخود لای راستی خوّم؟

و) نه م بابه ته لای هه ندیک له خه لکی شاراوه یه، نه گهر به یه کیگ گه یشتی یاخود چویته شوینیک نه وا له گه وره وه دهست پی بکه ئیتر ئایا به تهوقه کردن بیټ، یاخود چای و قاوه دانان بیټ، یاخود هاوشیوه ی نه مانه، هه ندیک له خه لکی لای

- (:) (:) -

- (- :) -

پاسته وه دهست پي دهكات نه گهر بچوكيش بيټ، نه مه پيچه وانهي سوننه ته، چونكه پيغه مبه ر) (، سيواكي به دهسته وه بوو، وه دوو پياو له پيشي يه وه بوون وويستي بيداته دهست بچوكه كه يان پي ووترا: له گه وره وه دهست پي بكه پاشان گه وره ^(٥٣).

نه مه به پيچه وانهي نه وه ي نه گهر دانيشتبوو لاي راستي بچوك و لاي چه پي گه وره بوو نه وا لاي راست پيش دهكات نه گهر بچوكيش بيټ، به م شيوه يه نه گهر چويته شوي نيكه وه له گه وره وه دهست پي بكه پاشان دهيدات به وه ي لاي راستي خو يه وه دانيشتوه نه ك لاي راستي گه وره تر، بو نمونه كه سيك چاي دينيټ بو شوي نيك دهيدات به گه وره ترين كه س، له داوي نه وه دهيدات به كي؟

لاي راستي خو يه وه دهست پي دهكات تا ته واو دهبيټ پاشان دهيدات به لاي چه پي ^(٥٤).

هيشتنه وه ي وينه له ماله وه:

پ ٢٣ نافرته يك پرسيار دهكات و دهليټ: جاريكيان ناچار بووم سه فهر بكه م بو دره وه ي وولات، وه داوي وينه م لي كرا بو پاسه پورته كه م، منيش كه سم دهست نه كه وت ته نها شوي ني وينه گر تني پياوان نه بيټ، وينه يه كم گرت له پيوستيدا وه يه كيك له وينه كانم لاي خو م هيشته وه، له وه ده ترسام نه گهر له ناوي بده م جاريكي تر پيوستم پي بيټ و ناچار بم جاريكي تر خو م نيشاني پياو بده مه وه، ئيستا

(:) - (/ :) -

(-) - (:) -

هیشته و مه ته وه به لام له وه ده ترسم که بیبه ش بم له هاتنه ژوره وهی فریشته بو
ماله که م. چی بکه م فه توامان بو بدن خوا پاداشتی خیرتان بداته وه؟

و ده لاین مانه وهی وینه که باشتره له فه وتاندنی، نه گهر به داپوشراوی
بیهیلته وه له ناو جانتایه کدا، یا خود له ناو دولا ب نه وا نادیاره و شاراوه یه، به لام
نه گهر له ناوی ببات له وانه یه له داهاتوودا جاریکی تر پیویستی به وه بیت که پیاو
وینه ی بگریت، وه پارهی زیاتریشی له دست بجیت، بویه مانه وهی باشتره،
هروه ها سه باره ت به پیاوانیش له وانه یه چه ند وینه یه ک بگرن و له داهاتوودا
پیویستیان بیت ده لاین: ناسایی یه هلی بگرن بو داهاتوودا^(۵۵).

گیرانه وهی نوکته و قسه ی هه لبه ستراو:

پ ۲۴ بوچونی به ریزتان چی یه سه باره ت به و نوکته و چیرۆکانه ی که له دانیشتنه
تاییه ت و گشتی یه کاندایه باس ده کرین بو خوشی؟ له گه ل نه وهی که نه م شتانه
ژورجار راست نی یه و هه لبه ستراوه به لگه یشیان له و شته دا نه وه یه که بیسه ر
ده زانیت راست نی یه؟

و به لی. چیرۆکه خه یالی و ناراستی یه کان که دروست کراوی خه یاله و هیچ
بنچینه یه کی نی یه نه م فه رموده یه ی پیغه مبه ر (ده یگریته وه که
ده فه رمیت:

(۵۶)

() - () -

() - () -

واته: هاوارو سزا بۆ ئه و که سه ی که قسه بکات و درۆ بکات بۆ ئه وه ی خه لکی پییکه نن هاوارو سزا بۆ ئه و، هاوارو سزا بۆ ئه و.

سێ جار پیغه مبه ر () دوباره ی کرده وه ئه مه يش به لگه یه له سه ر ئه وه ی که حه رامه، بۆیه هه رکه سیک چیرۆکی خه یالی ناراستی باس بکات بۆ ئه وه ی خه لکی پییکه نیته ئه و تاوانباره و هه ره شه لیکراوه به م هه ره شه یه - په نا به خوای گه وره -: ﴿﴾

ده رکردنی غوسل به بی ده ست نویتز هه لگرتن:

پ ٢٥ غوسلی جه نابه تم ده رکردوه و ده ست نویتز هه لگرتوه، ئایا جیگای ده ست نویتزیش ده گریته وه و راسته وخۆ نویتز بکه م؟

و) به لێ دروسته بۆ ئه و که سه ی که جه نابه تی له سه ره (له ش گرانی) ته نها غوسل ده ربکات له گه ل ئاو له ده م و گوئی و هردان، چونکه خوای گه وره له قورئانی پیروژدا ده فه رمیت: ﴿﴾ [:] .

واته: ئه گه ر ئیوه له شتان گران بوو ئه و غوسل ده رکه ن وخۆتان بشۆرن، لیره دا خوای گه وره باسی ده ست نویتز گرتن ناکات.

وه له فه رموده یه کی دریتزا هاتوه که پیاویک جیا بوه وه و نویتزی به کۆمه لێ نه ده کرد، پیغه مبه ر () پیی فه رموو: ﴿﴾ .
واته: چی قه ده غه ت ده کات له نویتز کردن و بۆچی نویتزیا ن له گه لدا ناکه یه ت؟
پیاوه که يش ووتی: تووشی له ش گرانی بوومه و ئاویش نییه، پیغه مبه ر ()

- (: -) .

بیی فهرموو: ﴿﴾

واته: ته یه مم بکه نه ووت به سه. پاشان ئاو په یدا بوو پیغه مبه ()

زیاده که ی پیداو فهرمووی: ﴿﴾

واته: ئه م ئاو به گره و بیکه به خو تداو غوسلی پی دهر بکه.

لیره یشدا پیغه مبه () باسی ده ست نویژ ه لگرتن ناکات، بویه قورئان و سوننه ت ده لاله تیان کرد له سر نه وه ی که هه رکه سی که جه نابه تی له سر بی ت نه گه ر غوسلی دهر کرد نه وه به سیه تی و جیگای ده ست نویژ ه لگرتن یش ده گری ته وه و پیویست به ده ست نویژ ه لگرتن ناکات، به لام باشتر وایه غوسلی ته و او دهر بگری ت که نه ویش بریتی یه له وه ی که یه که مجار ده ست نویژی کی ته و او هه لگری ت و پاشان سی جار ئاو بکات به سه ریدا تا ته ر بی ت و پاشان هه موو له شی بشوات (۶۰).

سه ره نجامی ئافره تی باوه ردار له به هه شتدا نه گه ر پیش شو کردنی بمریت:

پ ۲۶ نه گه ر ئافره تی باوه ردار شوبکات و بمریت نه وه له به هه شتدا له گه ل می رده که ی ده بی ت، وه نه گه ر دوو می ردی هه بوو بی ت نه وه یه کیکیان هه لده بری ری ت له به هه شتدا به ویستی خو ی، باشه نه ی سه ره نجامی ئافره تی باوه ردار چی یه له به هه شتدا نه گه ر پیش شو کردنی بمریت؟

و) نه گه ر شووی نه کرد بی ت نه وه خوای گه وره له به هه شتدا می ردی بو داده نی ت:

- () : () .

- () : () ([]) .

- () : (-) .

✽ [: -] .

به لّام له وانه يه پيم بليين: ئايا ئيمه له دعواي نويزي مردودا ناليين: ✽

✽

واته: خوايه ميړده که ي له به هه شتدا بو بگوره به ميړديکي باشت له وه ي خو ي؟
به لّام ئه مه ئالوزه، چونکه ئه گه ر شوي کرديت چون ده ليين: خوايه ميړده که ي
له به هه شتدا بو بگوره به ميړديکي باشت له وه ي خو ي؟ وه ئه گه ر شو ي نه کرده
کوا ميړده که ي؟

و) ده ليين: شو ي نه کرده وه مه به ست له پارانه وه که ئه وه يه که ميړده که ي بو
بگوره به باشت له وه ميړده ي که بو ي ديار ي کرابوو ئه گه ر بماياو نه مردايا، وه
ئه گه ر ميړدي هه بيت ئه وا مه به ست ئه وه يه که سيفاتي ميړده که ي بو بگوره به
باشت له سيفاته کاني دونيا ي، چونکه گوران جاري وا هه يه به گوراني خودي
شته که ده بيت وه کو چون مه پريک بگوريت به وشتریک، وه جاري وا هه يه به
گوريني وه سفه کان ده بيت وه کو ده لييت: خواي گه وره کوفري ئه م پياوه ي گوري
بو باوه ر، هه روه ها وه کو خواي گه وره ده فهرمييت:

✽ [:] .

واته: پوژي قيامه ت زه وي و ئاسمانه کان ده گوريت بو جگه له م زه وي و ئاسمانانه،
له گه ل ئه وه ي زه وي هه مان زه وي يه به لّام دريژ کراوه ته وه، وه ئاسمان هه مان
ئاسمانه به لّام له ت بووه ^(٦١).

- (: -) .

شیردانی ئافرهت به مندالی جگه له خوئی به پیاله :

پ ۲۷) ئایا ئافرهت شیر بدات به مندالی جگه له خوئی به پیاله ده بیئت به مندالی خوئی و منداله کانی لئی حه رام بن؟

و) شیر پیدان ئه گهر به پیاله بیئت یان به مه مک جیاوازی نی یه و یه کسانه و حه رامی ده کات ئه گهر بگاته پینج جار، چونکه خوړاکی منداله که یه ئیتر ئایا به پیاله بیئت یان به مه مک چونکه پیغه مبه ر) (ده فه رمیئت:

﴿ (۶۲) ﴾

واته: ته نها شیر پیدانی مندال له برسیتی یه وه یه .

که واته: ئه و شیر پیدانه ی که برسیتی تیر بکات ئه و حه رامی ده کات، ئیتر یه کسانه و جیاوازی نی یه راسته و خو شیره که له مه مکى ئافره ته که وه بخوات، یا خود به هوی پیاله و قاپیکه وه بیئت^(۶۲).

ئامۆژگاری کردنی خه لکی به شیوازیکی به رده وام له سه رگۆر:

پ ۲۸) حوکمی ئامۆژگاری کردنی خه لکی چی یه به شیوازیکی به رده وام له سه رگۆر؟

و) وا ده بینم که پیچه وانه ی سوننه ته، چونکه له سه رده می پیغه مبه ردا) (شتی وا نه بووه، که له هه موو که س زیاتر ئامۆژگاری خه لکی کردووه، وه له هه موویان زیاتر سوور بوه له سه رگه یانندی حه ق، وه نه مانزانیه که پیغه مبه ر (هه رگیز له سه رگۆر ئامۆژگاری کردبیئت و به پیوه قسه ی کردبیئت،

- (:) (:) -

- (:) -

ههروه کو چوڼ خه وتار ده دات، به لکو ته نها چهند ووشه یه کی لیوه ده رچووه وه کو ئه وهی که گه یشتنه سهر گوریک هیشتا بانی نه درابوو دانیشت و خه لکیش له ده وری دانیشتن، ئه ویش قسه ی بو کردن که له کاتی مردندا چی پرووده دات، ئه مه **یه که م**، وه ئه مه ییش ووتار نه بووه، رانه وه ستاوه له نیوان خه لکیداو ووتاریان بو بـدات و ئاموژگاریان بکات و قسه یان له گه ل بکات.

دووه مییش؛ کاتی که له سهر لیواری گوریک دانیشتبوو فه رمووی:

واته: هیچ که سیک نی یه له نیوه ئیلا شوینی دیاری کراوه له به هشت یاخود دوزه خ، هاوه لانیشت (خوایان ل رازی بیت) ووتیان: ئایا ئیتر بو واز له کرده وه نه هینین و پال نه دینه وه؟! فه رمووی:

واته: نه خیر واز له کرده وه مه هینین و به رده وام بن له سهر کرده وهی چاک، چونکه هه موو که سیک بو کوی دروست کرابیت ئه وا کرده وهی ئه و شوینه ی بو ئاسان کراوه.

به لام ئه مه بکات به داب و نه ریت وهه رکاتی که مردوویه که به خاک سپیردرا یه کی که له ناو خه لکی هه لسیت و ووتار بو خه لکی بدات و قسه یان بو بکات ئه مه له داب و نه ریتی پیشینه چاکه کان نه بووه به ره های، وه با له م شته دا بگه ریته وه بو سوننه ت، وه له وه ده ترسم ئه مه له توند ره وی بیت چونکه شوینه که له راستیدا شوینی خشوع و هیمنی و ئارامی یه نه که شوینی جولاندنی سوز.

وه شوینی ووتاردان سهر مینبه رو مزگه و ته کانه هه روه کو چوڼ پیغه مبه ر
 () نه مه ی ده کرد، وه نابیت شتی تاییه ت بکه ی ن به به لگه له سهر شتی
 گشتی، واته: نه گهر که سیگ بلیت: فه رمووده که ی ئیمامی عه لی (خوای لی رازی بیت)
 که له سهر لیواری گوره که راوه ستابوو هه روه ها فه رمووده که ی تر که دانیشتبوو
 چاوه ری ئه وه بوو گوره که گوریچکه ی بو بکریت و قسه یان بو بکات ده که ی نه
 بنچینه له م بابه ته دا. نه وا پیان ده لئین: نه م بنچینه یه راست نی یه، چونکه نه گهر
 بنچینه بوایه له م بابه ته دا نه وا پیغه مبه ر () به کاری ده هیئا له ژیانیدا وه
 کاتیگ که وازی لی هیئا نه وا وازی لی هیئا نی سوننه ته (۶۰).

سرینه وه ی چاکه کان:

پ ۲۹ چاکه کان خراپه کان ده سرپنه وه، ئایا خراپه کانیش چاکه کان ده سرپنه وه؟

و چاکه کان خراپه کان ده سرپنه وه و نایه یلن هه روه کو پیغه مبه ر ()

فه رموویه تی: ❖

❖ (۶۱) ❖

واته: نویژه فه رزه کان، و هه ینی بو هه ینی، و په مه زان بو په مه زان تاوانه کان له
 نیوانیاندا ده سرپنه وه نه گهر مروث خو ی بیاریزیت له تاوانه گه وره کان.

- (: -) .

- (:) .

به لام خراپه کان چاکه کان بسړنه وه نه خیر چاکه کان ناسړنه وه به لام له کاتی کیشاندا له رږزی قیامه تدا له وانه یه زال بیت به سهر چاکه کاندو و قورستر بیت،
خوای گه وره ده فهرمیت: ﴿﴾ [:] .

واته: له رږزی قیامه تدا ته رازووی دادپه روهری داده نیین، کرده وه چاکه کان و خراپه کان ده کیشین، له وانه یه خراپه کان زیاد بکات و مروّف شایانی چونه دوزه خه وه بیت و به هویه وه سزا بدریت به گویره ی تاوانه که ی، وه له وانه یه چاکه کان و خراپه کان یه کسان بن و مروّف له هلی ئه عرف بیت (ئه وانه ی که چاکه و خراپه کان یان یه کسانه و له نیوان به هشت و دوزه خدا ده میننه وه و ناچنه به هشته وه ئیلا پاش ویست و ریگه پیدانی خوای گه وره نه بیت)، وه له وانه یه چاکه کان زیاتر بیت و بجیته به هشته وه^(۶۷).

حج کردنی نافرته به بی مه حره م:

پ ۳۰ ئایا نافرته ئه گهر حج بکات به بی مه حره م پیویسته جاریکی تر حج بکاته وه یان نا؟

و) ئه گهر نافرته به بی مه حره م حج بکات ئه واه سه ریچی خوای گه وره و پیغه مبهری کردوه ()، چونکه پیغه مبهرا () فهرموویه تی:

﴿﴾

واته: ئافرهت نابیت سه فهر بکات به بی مه حره م، پیاویک هه ستاو ووتی: ئه ی پیغه مبه ری خوا) (من خیزانم ده رچوو ه بۆ چه ج کردن، وه منیش ماومه ته وه بۆ غه زای ئه وه و ئه وه، پیغه مبه ر) (فه رموی:

﴿ (٦٨) ﴾

واته: برۆ له گه ل خیزانه که تدا چه ج بکه .

به لام به بی مه حره م چه جه که ی ته وا وه له سه ری لاچوو ه، واته: پیویست نی یه له سه ری جاریکی تر دووباره ی بکاته وه، به لکو پیویسته له سه ری بگه رپته وه بۆ لای خوای گه وره و داوای لیخوشبوونی لی بکات له وه ی که پووی داوه (به بی مه حره م چوو ه بۆ چه ج) (٦٩) .

چه ج کردن له جیاتی نه خوش:

پ ٣١ گه نجیک ته مه نی بیست ساله و زه ندی برینه و خوینی لی دیت، هه روه ها شه لیشه و هیشتا چه جی نه کردوو ه و ده یه ویت ئه مسال چه ج بکات، به لام له قه ره باله غی چه ج ده ترسیت توشی خوین به ربوون بیت چی بکات؟

و) ئه گه ر ئه م گه نجه توانای هه یه به پاره به لام توانای نی یه به لاشه ئه وا ده توانیت که سیکی تر له جیاتی خوئی بنیړیت و چه جی بۆ بکات، له بهر فه رموده که ی ابن عباس (خوایان لی رازی بیت) که ده فه رمیت:

-(:) (:) -

-(:) -

:

: ﴿٧٠﴾ .

واته: ئافره تېک له ووتی: ئه ی پیغه مبهری خوا) (باو کم پیره و
 حه جی له سه ر فه رزه و ناتوانیت له سه ر وشتر خو ی بگریټ و توانای نی یه، ئایا من
 له جیاتی ئه و حه جی بو بکهم؟ فه رمووی: به لئ.
 ئه گه ر ئه م پیاوه ناتوانیت حه ج بکات چونکه شه له یا خود که بریندار بیټ به هر
 برینیک خوینه که ی ناوه سستیته وه و نه زیف ده بیټ که ئه مه یش مه ترسی یه له سه ر
 ژیانی، ئه و عوزری هه یه له بهر برینه که ی و نار په حه تی قه له باله غی، وه ئه گه ر
 حه جیش بکات تاوانی له سه ر نی یه ^(٧١).

سیواک کردن له کاتی بهر ژوو بووندا:

پ ٣٢ سیواک کردن له کاتی بهر ژوو بوون به سیواکیکی ته ر هه ست به هه ندیک تام
 ده کریټ له و سیواکه داو قورسه له سه ری ئه و تفه فری بدات یان له بهر زوری یان
 له بهر ئه وه ی له ناو مزگه و تدایه حو کمی قوت دانی ئه و تفه چی یه؟

و) دروست نی یه ئه و تفه قوت بدات که سیواکه که تامی تی کراوه، به لکو پیویسته
 له سه ری سیواکه که ی بشوات و پاکی بکاته وه له و تامه پاشان به کاری بهینیت،
 یا خود سه ره تای به کارهینانه که ی به شه و بیټ تا تامه که ی نامینیت پاشان که
 تامی نه ما به پوژ به کاری بهینیت، وه ئه گه ر نه ی توانی ئه و ده بیټ ئه و تفه ی که
 تامی سیواکه که ی تی دایه فری بدات، وه ئه گه ر له مزگه و ت بوو ئه و ئیستا

- (: :) -

- (: -) -

دهسته سپر زوره ده توانیت تفه که ی تی بکات، وه نه گهر نه یتوانی، یا خود زوربوو
 نه و با به پوژ سیواک نه کات چونکه سیواک کردن واجب نی یه^(۷۲)

کردنی هه ندیک له پوژو به تال کهره وه کان به نه زانی:

پ ۳۳ هه ندیک له پوژو به تال کهره وه کانم کردووه ونه مزانیوه که پوژوو به تال
 ده که نه وه، وه چه ند پوژیک زور کردوومه و نیستا ژماره ی پوژه کان نازانم ئایا
 چیم له سه ره و چی بکه م؟

و هیچ شتیکت له سه ر نی یه: نه گپانه وه ی پوژوو، نه تاوان چونکه نه تزانیوه که
 نه و شتانه پوژوو به تال ده که نه وه^(۷۳).

قهزا نه کردنه وه ی پوژوو بو ماوه ی سی سال:

پ ۳۴ ئافره تیک له په مه زاندا که تووشی (حه یز) بوه پوژووی شکاندووه به لام

له پاش په مه زان قهزای نه کردوته وه، وه سی ساله به م شیوه یه یه چی له سه ره؟
 و نه گهر نه و ئافره ته له شوینیک دوور له زانایان و فیرخوازان زانستی شه رعی
 بیته وه کو نه وه ی له ده شتیکی دوور ژیا بیته و حوکمی نه و شته ی نه زانی بیته، نه و
 قهزا کردنه وه ی له سه ر نی یه، چونکه عوزری هه یه به لام نه گهر که مته رخه م بو بیته
 به وه ی که له شاریکدا ژیا بیته که زانای تیدا بووه، نه و نه و حوکمه نادیار نابیته
 ئیلا له لای که سیکی که مته رخه م و بی بایه خ و پشت گوی خه ر نه بیته، نه گهر و ابوو
 نه و پیویسته قهزای نه و پوژانه بکاته وه که تیدا به پوژوو نه بووه، وه نه گهر

- (: -) .

- (: -) .

گومانی هه بوو ئه وا کار به دلنیای دهکات که که مه که یه، بۆ نمونه ئه گهر گومانی هه یه که سئ ساله یا خود دوو ئه و دوو ساله که ده ژمیردرییت، وه ئه گهر گومانی هه بوو چوار ساله یا خود سئ ساله ئه و سئ ساله که ده ژمیردرییت و به م شیوه یه^(۷۴).

به پوژوو نه بوون به هوی سه فهر کردن به فرۆکه:

پ ۳۵ زانای پایه بهرز باسی ئه وه تان کرد که دروسته مرؤف به پوژوو نه بییت له ره مه زاندا به هوی سه فهرکردنی هه رچه نده به فرۆکه بییت یا خود ئوتۆمبیلێک که فیئک که ره وهی تییدا بییت، ئه گهر که سیک بلییت به لگهت چی یه له سه ره ئه م شته له گه ل ئه وهی که ئه م شتانه له سه رده می پیغه مبه ردا (نه بووه ئایا بنچینه ی قیاس له هاوشیوهی ئه م شتانه چی یه؟

و لیره دا هیچ قیاس نی یه، چونکه ئه وانهی که سه فهر ده که ن به ئوتۆمبیل بییت یان فرۆکه ریپوارن و وولاتی خویمان به جی هیشتوو ه که ئه مه یش سه فهره، به لام سه بارهت به ئوتۆمبیل و فرۆکه ئه و خوای گه وره له قورئانی پیروژدا باسی کردوو ه که ده فهرمییت: ﴿ [:] ﴾.

واته: خوای گه وره که شتی وئاژه لی بۆ ژیربار وئاسان کردون بۆ سوار بوونیان. وه ئه گهر له سه رده می هاتنه خواره وهی قورئاندا هه ر که شتی ئاو زانرا بییت ئه و له پاش سه رده می هاتنه خواره وهی قورئان که شتی وشکانی زانرا، وه که شتی

ئاسمانی زانرا، وه (ال) له () یاخود بۆ جنسه یاخود بۆ گشتیتیه، وه خوای گه وره ده فهرمیت:

﴿ [:] ﴾.

واته: خوای گه وره ماین و ئه سپ و گویدرېژو بۆ دروست کردوون بۆ ئه وهی هه ندیکیان بۆ سواری وه ندیکیان بۆ جوانی به کار بهینن، وه خوای گه وره شتی وا دروست ده کات ئیوه نایزانن.

که واته ئوتۆمبیل و گویدرېژو که شتی و وشتر هه موو هوکاری سه فهر کردنن، وه عیبهت به مه به سته که یه که سه فهر کردنه که یه، وه له م بابه ته دا قیاس نی یه چونکه ده ق ده یگریته وه به بی قیاس^(٧٥).

ماوهی خه تم کردنی قورئان:

پ ٣٦ ئه و ماوه یه مان بۆ دیاری بکه ن که قورئانی تیدا خه تم بکریت، وه ئه وهی که پیغه مبه رو هاوه له به پیزه کانی کردوویانه؟

و) که مترین ماوه که قورئانی تیدا خه تم بکریت سی پوژه، هه رچه نده هه یه له شوین که وتوان (التابعین) که قورئانیان خه تم کردووه له شه و و پوژیکدا به تایبه تی له په مه زاندا، به لام چاکتر وایه که خه تم بکریت له سی پوژدا، وه ئه گه ر له پینچ پوژ یاخود شه ش پوژیشدا خه تمی کرد ئه واهه ر ئاسایی یه، وه ئه گه ر له

مانگيځدا جاريك يا خود دوو جار خه تمى كرد ؤوا ئاسايى يه و شته كه فراوانه، گرنګ ؤوه يه كه په مه زان تايبه تمه نديتې هه بيټ له قورئان خوښندا^(٧٦).

ئاشكرا كړدنې به پوڅوو نه بوون له سه فهدا:

پ ٣٧ ئايا ده توانم به پوڅوو نه بوونم له سه فهدا ئاشكرا بكم تا بو خه لكى پوونى بكمه وه كه پيگه ي پيدراوه؟

و) به لى، تو پاداشتت هه يه له سهر ؤم كارهت، ؤه گه به پوڅوو نه بوونت ئاشكرا كرد بو خه لكى له سه فهدا^(٧٧).

به كارهيئانې حه بى راگرتنى خوښى بى نويزى (حيض) بو پيويسى:

پ ٣٨ ؤه گه ئافرهت خوښى بى نويزى بكمه ويته ده پوڅى كوئايى په مه زان، ئايا ده توانيټ حه بى راگرتنى خوښى بى نويزى به كاربهينيټ بو ؤوه ي يارمه تى بدات له سهر گوپرايه لى خواى گه وره و له و ده پوڅه دا به رده وام بيټ له سهر په رستن؟

و) نابيين كه دروست بيټ ؤو حه بانه به كاربهينيټ بو ؤوه ي يارمه تى بدات له سهر گوپرايه لى خواى گه وره، چونكه بى نويزى شتيكه خواى گه وره له سهر كچانى ئاده مى نوسيوه، وه پيغه مبه ر ()، چوو بو لاي عايشه (خواى لى رازى بيټ) كه له حه جى مائئاوايدا له گه ليدا بوو، وه له ئيحرامى عومره دا بوو تووشى بى نويزى ببوو پيش ؤوه ي بگاته مه ككه، بينى ده گريا پيى فهرموو: چى

- (:) .

- (:) .

ده تگرینیت؟ ئه ویش پیی راگه یاند که توشی بی نوژی بووه، پیغه مبه ریش
() فه رموی: ﴿ ٧٨ ﴾ .

واته: ئه مه شتیکه خوی گه وره له سهر کچانی ئاده می نوسیوه .

بویه بی نوژی له خویه وه نی یه ئه گه ر له ده پۆژی کۆتایی په مه زاندا هات با پازی
بیته به وهی که خوی گه وره له سهری نوسیویتی، و ئه و حه بانه یش به کارنه هیئیت،
وه له پزیشکی باوه پ پیکراوه وه پیم راگه یه نراوه که ئه م حه بانه زیان به په حمو
خوین ده گه یه نیت، وه له وانیه هۆکاریک بیته بو تیچونی شیوهی کۆریه ئه گه ر
مندالی بیته، بویه وا ده بینین خوی لی دوور بخاته وه و سوپاسی خوی گه وره
بکات که توشی بی نوژی ده بیته و واز له نوژی پۆژوو دینیت، چونکه ئه مه به
قه زاو قه ده ری خوی گه وره یه نه که به دهستی خوی^(٧٩) .

پۆژوو شکاندن ریپوار له سه فه ردا :

پ ٣٩ ئایا دروسته ریپوار ئه گه ر گه یشته وه شاره که ی خوی به رده وام بیته له
به پۆژوو نه بوون هه رچه نده ئه م شته زه حمه تیش بیته له سهری؟ وه ئایا پاداشتی
ریپواری پۆژوو وان چه ند جاریکه له گه ل ئه وه ی ئیستا هه موو هۆکاریک ئاسانه ؟
و ئه گه ر مرۆف بگاته ئه و شاره ی که بوی چوو وه به پۆژوو بیته ئاسایی یه ئه گه ر
پۆژوو که ی بشکینیت، چونکه پۆژوو وان له سه فه ردا هه لبژاردن به ویستی
خویه تی، ئه گه ر وویستی لی بیته به رده وام ده بیته له به پۆژوو بوون، وه ئه گه ر

- (:) .

- (: -) .

ويستيشى لى بيت پوژوو كهى ده شكينيت، به لام نه گهر بگاته وه شاره كهى خوځى
 وبه پوژوو بيت نه وا پيوسته له سهرى به رده وام بيت له سهر به پوژوو بوونه كهى، وه
 حال لال نى به بوى پوژوو كهى بشكينيت، به لام نه گهر بگاته وه شاره كهى خوځى و
 له سه فهدا پوژوو كهى شكاند بيت نه وا پيوست نى به له سهرى خوځى بگريته وه له
 خواردن و خواردنه وه، چونكه نه م خوگرتنه وه يه هيچ سوډيكي پى ناگه يه نيت كه
 نه م سهره تاي روژ پوژوو كهى شكاندوه، وه نه م پى ناوتريت پوژوو وه بوى
 هه يه بخوات و بخواته وه تا خوړ ناوا بوون، به لام نه گهر له وه ترسا خه لكى تومته
 بارى بكن به وهى كه به پوژو نابيت و هاوشيوهى نه مانه نه وا ده بيت به نهينى
 بخوات و بخواته وه و كه س نه ييينيت^(۸۰).

له بهر كړدنې جل وبه رگيك كه وينه ي تيدا بيت:

پ. ۴ حوكمى له بهر كړدنې نه و جل وبه رگانه چى به كه وينه ي تيدايه؟

و) له بهر كړدنې نه و جل وبه رگانه ي كه وينه ي تيدايه دروست نى به، نيتر نايا جل
 وبه رگى مندالان بيت يان گوره، هه روه ها هيشته وهى وينه بو يادگارى يا خود
 جگه له يادگارى دروست نى به، مه گهر وا بخوازيت وه كو وينه ي مامه له، وه هه ر
 كه سيك وا گومانى بردبيت كه من فهتواى نه وه م داوه كه وينه ي حه رام ته نها
 خاوه ن لاشه يه نه وا دروى بو مان هه لبه ستووه

چونكه پيغه مېهر) (فهرموويه تى: ﴿ (٨١).

واته: فرېشته ي رحمت ناچيته هيچ ماليكه وه كه ويڼه ي تيدا بيت.

بويه ريگه ناده ين به كس ويڼه بهيلىته وه بو يادگاري ههروه كو ده لىن، وههركه سيك ويڼه ي هيشتوته وه وهه لگرتووه بو يادگاري ئهوا پيوسته له سهري بيدرينيت وله ناوى به ريت، ئيتر جياوازي نيه نيا هه ليواسيوه به ديواره وه، ياخود خستويه تى يه ناو ئه لبوومه وه، ياخود جگه له مانه، چونكه هيشتنه وه ي ويڼه خه لكى ئه و ماله بى بهش دهكات له چونه ژورره وه ي فرېشته ي رحمت (٨٢).

فيكه ليدان وچه پله ليدان:

پ ٤ء حوكمى فيكه ليدان وچه پله ليدان چي يه؟

و) دهركه وتووه كه ئه مانه له جگه له موسلمانان وه وه رگيراوه، بويه نابيت موسلمانان به كاري بهينن، وه ئه گه به شتيكيش سه رسام بوون ئهوا با ياخود بكن، ههروه ها نابيت (ته كير كردن) به كومه ل بيت، ههروه كو هه نديك له خه لكى دهيكه ن، به لكو مروث له نيوان خو ي ونه فسيدا دهكات، به لام ته كير كردن به كومه ل و كردنى به كومه ل كاتيک كه شتيكى سه رسوره ينه ر ده بيت ئهوا نازانم هيچ بنچينه يه كي هه بيت (٨٣).

- (:) .

- (:) .

- (:) .

له پئی کردنی پانتۆل بۆ ئافره تان:

پ ۲: حوکمی له پئی کردنی پانتۆل چی یه بۆ ئافره تان ؟

و) پانتۆل قه باره ی قاچ وسك و په راسو ومه مکی ئافره ت دهرده خات، بۆیه ئه و ئافره ته ی پانتۆل له پئی ده كات ئه م فه رمووده سه حیحه ده یگریته وه كه پیغه مبه ر) (ده فه رمیته :
.....

(۸۴)

واته: دوو كۆمه ل هه ن ئه هلی دۆزه خن وه یشتا من نه مبینیون..... وه ئافره تانی پۆشته ی رووت سه ره نجی پیاوان راده کیشتن به لای خۆیاندا وبه لاروله نجه وه ده رپۆن به ریڤدا، قژه کانیا ن له بان سه ریا ن به ستووه وه كو بان پشتی وشتر به رزیان کردۆته وه، ئه مانه به هۆی ئه م کرده وه یه یانه وه ناچنه به هه شته وه، وه بۆنی به هه شتیش ناکه ن، هه رچه نده بۆنی به هه شت ده کریته له دووری ئه وه نده وه ده وه نده وه.

بۆیه ئامۆزگاریم بۆ ئافره تانی باه وپردار ئه وه یه كه له خوای گه وره بترسن وسوربن له سه ر جل وبه رگی ئیسلامی داپۆشه ر، وه پاره ی خۆیا ن به فیرو نه دن له کرینی ئه م جل وبه رگانه دا.

وه پرسیا رکرا له پایه به رزیان: به لگه ی ئه و ئافره تانه ی كه پانتۆل ده كه ن ئه وه یه ده لێن: پانتۆل فراوانه و ته سك نی یه وداپۆشه ره ؟

- () : () .

فه رمووی: ته نانه ت نه گهر پانتول له که فراوانیش بیټ، چونکه جیاکردنه وهی قاجیکی له قچه که ی تری شتی که له دانه پوشرای، پاشان له وه دترسین که له خو چواندنی نافرته تان بیټ به پیاوان، چونکه پانتول جل و بهرگی پیاوانه، وه پیغه مبه ریش () نه فرته تی له و نافرته تانه کردوه که خویان ده چوینن به پیاوان^(۸۵).

برینی قژی نافرته تا ناو شانی بوجوانی،

وبه کارهینانی نامیره کانی جوانکاری بو میرد:

پ ۴۳ حوکمی برینی قژی نافرته چی یه تا ناو شانی بوجوانی، ئیتر ئایا شوی کرد بیټ یان نا؟ وه حوکمی به کارهینانی نامیره کانی جوانکاری زانراو چی یه بو خوجوان کردن بو میرد؟

و) برینی قژی نافرته یا خود به شیوه یه که که له قژی پیاوان بچیت، نه مه حه رامه و له تاوانه گهره کانه، چونکه پیغه مبه ر () نه فرته تی له و نافرته تانه کردوه که خویان ده چوینن به پیاوان، یا خود به شیوه یه که ناگاته خوجواندن به پیاوان، نه مه یان زانایان بوجونیان جیاوازه و سی بوجونیان هه یه:

بوجونی یه که م: ده لئین: دروسته .

بوجونی دووه م: ده لئین: حه رامه .

بوجونی سی یه م: ده لئین: مه کروهه .

(- :)

ئوهی که بلاو بیټ له مهزه بی ئیمامی ئەحمەد ئهوهیه که مهکروهه، له راستیدا نابیت ئیمه هه رچی داب ونه ریتیک که له جگه له خۆمانه وه بۆمان هات وهری بگرین، ئیمه پیش سه رده میکی نزیك ده مان بینی ئافره تان شانازی یان ده کرد به قژ دریژی و زۆری قژیان، چی یانه ئیستا ئه م کاره ده کهن که له وولاتانی تره وه بۆمان هاتوو، وه من به ره له سستی هه موو شتیکی تازه ناکه م، به لام به ره له سستی هه موو شتیکی ده که م که کۆمه لگا بگۆرپیت بۆ داب ونه ریتیک که له جگه له مو سلمانانه وه هاتبیت.

وه به کاره یانی ئامیره کانی خۆ جوان کردن وه کو سوراو ئاسایی به و هیچی تیدا نی، هه روه ها سورکردنی روومه ت به تایبه تی بۆ ئافره تیک که شووی کردبیت (به لام ئه گه ر زیانی هه بیټ ئه وا قه ده غه ده کرپیت له به ر زیانه که ی).

به لام ئه و خۆ جوان کردنه ی که هه ندیک له ئافره تان ده یکه ن به برۆه له گرتن، ئیتر هه لکیشانی بیټ یا خود باریک کردنه وه ی ئه وا حه رامه، چونکه پیغه مبه ر (نه فره تی کردوو له و ئافره تانه ی که برۆ هه لده گرن، وه له و ئافره تانه یش که بۆیان هه لده گرن، هه روه ها ددان شاش کردنی ئافره تان بۆ جوانی حه رامه و نه فره تی لئ کراره ⁽⁸⁶⁾.

پاک بوونه وه ی ئافره ت له بی نوێژی (الحیض) وبه روژوو بوونی :

پ ٤٤] ئه گه ر ئافره ت پاک بووه وه له بی نوێژی وغوسلی ده رکرد پاش نوێژی به یانی ونوێژی کرد وبه روژوو بوو، ئایا پیویسته له سه ری ئه و روژه بگێرپته وه ؟

و) ئەگەر ئافرەت لەبى نوپۇزى پاك بوۋە پەش دەرکە وتنى فەجر ئەگەر بەتەنھا يەك دەقىقەش بىت بەلام دۇنيا بىت كە پاك بۆتەو، ئەگەر لە رەمەزاند بىت ئەوا پىۋىستە لەسەرى بەرۇزۇو بىت، وەرۇزۇو گرتنەكەى لەو رۇژەدا تەواو وپىۋىست ناكات قەزاي بکاتەو، چونكە بە پاكى بەرۇزۇو بوۋە ھەرچەندە ئەگەر غوسل دەرەنەكات تا پاش دەرکە وتنى فەجر ئەوا ئاسايىيە و ھىچ شتىكى تىدا نىيە، ھەرۋەكو چۆن ئەگەر پياو لەشى گران بىت بەھۆى كۆبۈنەو ھى لەگەل خىزانى، ياخود خەوبىنىنى () بوونى، ئەوا ئەگەر پاششىو بکات وغوسل دەرەنەكات ئىلا پاش دەرکە وتنى فەجر نەبىت ئەوا رۇزۇو ھەكەى تەواو.

و ھەم بۇنەيەو دەمەوئ شتىكى تررون بکەمەو لەلای ئافرەتان ئەوئش ئەو ھە ئەگەر توشى بى نوپۇزى بوون لەپاش رۇزۇو شکاندىان پىش ئەو ھى نوپۇزى شىوان () بکەن وا دەزانن رۇزۇوى ئەو رۇژەيان بەتال بۆتەو، كە ئەمەئش ھىچ بنچىنەيەكى نىيە ئەگەر لەپاش خۇرئاوا بوون توشى بى نوپۇزى بوون ئەگەر بەيەك دەقىقەش بىت ئەوا رۇزۇو گرتنەكەيان تەواو^(۸۷).

پاك بونەو ھى ئافرەتى زەيستان (النفساء) پىش چلەى:

پ۵۴) ئايا نوپۇزۇ رۇزۇو پىۋىستە لەسەر ئافرەتى زەيستان ئەگەر پاك بوۋەو پىش چلەى؟

و) بەلى.. ھەركاتىك ئافرەتى زەيستان پىش چلەى پاك بوۋە ئەوا پىۋىستە لەسەرى نوپۇز بکات، و بەرۇزۇو بىت ئەگەر لە رەمەزاند بىت، و ھەرۋەستە كۆ

بيټه وه له گه ل مېرده کې، چونکه پاکه و هيچ شتيک ني په قه ده غه ی نويز وروژوو
کوبونه وه ی لي بکات^(۸۸).

بييني خوينی بي نويزی روژيک ونه مانی بو روژي داهاتوو:

پ ۴۶ ټه گه ر ئافره ت له کاتي بي نويزی روژيک خوينی بينی وروژي پاش تر
نه بينی... پيوسته له سه ری چی بکات؟

و ټه وه ی ئاشکرا بيټ ټه وه په که ټه م پاکيتی په ياخود وشکی په که روويداوه له
روژانی بي نويزيدا به بي نويزی ده ژميردریټ وحسابی پاکيتی بو ناکريټ، بويه
ده بيټ خوی بگريټه وه له و شتانه ی که ئافره تان له بي نويزيدا خويانی لي
ده گرنه وه، وه هندی که له زانایان ده فهرمون: هرکاتیک روژيک خوينی بينی
وروژيک پاک بووه وه، ټه وا خوينه که خوينی بي نويزی په وپاکيتی په که يش پاک
بوونه وه په هه تا ده گاته پانزه روژ، له پاش پانزه روژه که ټه و کاته خوينه که
حسابی نه زيفی () ی بو ده کريټ، وه ټه مه به ناوبانگه له مه زه به بی ئيمامی
ټه حمه دی کورې حه نبل (ره حمه تی خوی لي بيټ)^(۸۹).

حوکمی فروشتنی ټه لقه ی ئالتون بو پياوان:

پ ۴۷ ټه کو می فروشتنی ټه لقه ی ئالتون بو پياوان چی په ټه گه ر زه ره نگه ره که
دلنيا بيټ له وه ی که کرياره پياوه که له ده ستي ده کات؟

- (:) .

- (-) .

و) فرۆشتنى ئالتون بۆ پياوان چهرامه ئه گهر فرۆشياره که بزانييت که کپياره پياوه که له دهستی دهکات، ياخود گومانی زال بوو به سهر ئه وهی که له دهستی دهکات، چونکه ئالتون چهرامه بۆ پياوانی ئه م ئوممه ته، ئه گهر بيفرۆشيت به پياويک که بزانييت له دهستی دهکات، ياخود گومانی زال بوو به سهر ئه وهی که خوی له دهستی دهکات ئه وا يارمه تی داوه له سهر تاوان کردن که خوی گه وره قه ده غه ی کردووه که ده فه رمييت: ❀

❀ [:] .

واته: ئيوه هاوکاري يه کتری بکه ن له سهر چاکه و له خواترسان و خوپاريزی له تاوان، وه هاوکاري يه کتری مه که ن له سهر تاوان و دوژمنکاري يه کتری. وه زهره نگه ريش چه لال نی يه بۆی ئه لقه ی ئالتون دروست بکات بۆ ئه وهی پياوان له دهستی بکه ن^(۹).

فرۆشتنى ئالتون به پاره نابييت تا هه موو پاره که وهرنه گرييت:

پ ۴۸) حوکمی فرۆشتنى ئالتون چی يه به قهرز؟ وه ئه گهر بۆ خزم بييت له وه ده ترسم که په يوه ندى خزمایه تیم له گه ل ببچرپينييت ئه گهر به قهرز نه يده می، له گه ل ئه وهی که دلنيام له وهی که له داهاتودا پاره که م ده داتى؟

و) پيوسته ياسای گشتی بزانييت که فرۆشتنى ئالتون به پاره دروست نی يه ئيلا ده بييت پاره که ته واو وه ربگرييت، وه جياوازی نی يه له نيوان نزيك و دوور (خزم و بيگانه) چونکه نابييت خو شه ويستی بکرييت له سهر حسابی دینی خوی

گه وره بو هیچ که سیک، وه نه گهر خزمه که ت لیت تورپه بوو به هوی گویرپایه لی کردنت بو خوی گه وره با تورپه بیټ ئه وئا ئه و سته مکاری تاوانباره که ده یه ویت تو توشی تاوان و سه ریچی کردنی فه رمانی خوی گه وره بکات، وه تو له راستیدا چاکه ت له گه لیدا کردوو کاتیک که قه ده غه ت کردوو له وه ی که مامه له یه کی حرامت له گه لدا بکات، وه نه گهر لیت تورپه بوو یا خود په یوه ندی له گه لندا بری ئه وئا ئه و تاوانباره و تو هیچ تاوانیکت له سه ر نی یه ^(۹۱).

حوکمی فروشتنی ئه و ئالتونه ی که رسم و وینه ی تیدایه :

پ ۴۹ حوکمی فروشتنی ئه و ئالتونه چی یه که رسم و وینه ی تیدایه وه کو په پوله و سه ری مار و هاوشیوه ی ئه مانه ؟

و) خشلی زیرو زیو که له سه ر شیوه و وینه ی ئازهل دروست کرابیت ئه وا کرین و فروشتنی حرامه، وه خورازاندنه وه و له ده ست کردن وه لگرتنی حرامه، چونکه پیوسته له سه ر موسلمان وینه بشکیینیت وله ناوی به ریت ونه یه یلت، هه روه کو چون له سه حیجی موسلیمدا هاتوو که ئیمامی عه لی (خوی لی رازی بیټ) به

ده فه رمیت: ❁

❁ (۹۲)

واته: ئایا نه تنیرم بو شتیک که پیغه مبه ری خوا (منی بو ناردوو: ئه ویش ئه وه یه هیچ وینه یه که نه هیلیت ئیللا له ناوی به ریت، وه هیچ گورپکی بهرز نه هیلیت ئیللا ت هختی بک هیت.

- (:) .

- (:) .

وہ پیغەمبەر) (فەرموویەتی: ﴿ (۹۳) .
 واتە: فریشتەى رەحمەت ناچنە هیچ مالئیکەوہ کہ وینەى تیدا بیئت.
 بۆیە پیویستە لەسەر موسلمانان خۆیان دور بگرن لەبەکارهینانی ئەم جۆرە
 خشلەو کرپن و فروشتنی (۹۴) .

دەرچونی ئافرەت بۆ بازار بەبئ مەحرەم:

پ. ۵۰ ئایا دەرچونی ئافرەت بۆ بازار بەبئ مەحرەم دروستە یان نا؟ وە چ کاتیك
 دروستە و چ کاتیك حەرەمە؟

و) دەرچونی ئافرەت بۆ بازار لە بنچینەدا دروستە، وەبە مەرج نەگیراوە کہ
 مەحرەمی لەگەڵدا بیئت، مەگەر لە فیتنە بترسیت، ئەگەر وابوو ئەوا پیویستە
 لەسەری بەبئ مەحرەمیک دەرئەچیت کہ بیپاریزیت، وە بۆ دەرچونی بۆ بازار
 مەرجە کہ بە داپۆشراوی دەرچیت و جوانی خۆی دەرئەخات، وە بۆن لە خۆی
 نەدات، ئەگەر لەکاتی دەرچونیدا جوانی خۆی دەرئەخست، یاخود بۆنی لە خۆی دا
 ئەوا حەلال نییە بۆی دەرچیت لەمال، چونکە پیغەمبەر) (دەفەرئیت:

﴿ (۹۵) .

واتە: قەدەغەى ئافرەتانی بەندەى خوا مەكەن لە چونیان بۆ مزگەوت، بەلام کہ
 دەرچون با بەبئ بۆن دان لە خۆیان دەرچن، وە جوانی خۆیان دەرئەخەن.

- (:) .

- (:) .

- () () () () .

چونکه به دهرچونيان به بون له خودان ودهرخستنی جوانی فیتنه ی تیدایه
 بوخویان وجگه له خویان، وه نه گهر نه مین بوون له فیتنه وله سر شیوازی
 داواکراو لیان دهرچون به بی بون له خودان ودهرخستنی جوانی ورووتی نه وا
 له دهرچونه که یاندا هیچ شتیکی تیدا نی یه، وه ئا فره تان له سرده می پیغه مبه ردا
 ()، دهرده چون بو بازار به بی مه حره م^{۹۶}.

ته واو بوم له وه رگپړانی نه م په رتوکه به سوده

له روژی شه ممه

به روارۍ ۲۵ ی رجب ۱۴۲۷ ک

به رامبه ر ۱۹/۸/۲۰۰۶ ز

والحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات

سه رچاوه كان

- ۱- :
- : ()
- : ()
-
- () :
- ()
- () :
- :
-
- () :
- :
- :
- () :
- :
- () :
- () :
- :
- :

() : () -
 .
 : () -
 . ()
 () : () -
 .
 () : () -
 .
 . : -

www.ba8.org

www.r-rast.com